WYROK SĄDU (trzecia izba)

z dnia 15 kwietnia 2011 r. *

W sprawie T-297/05

IPK International – World Tourism Marketing Consultants GmbH, z siedzibą w Monachium (Niemcy), reprezentowana przez adwokatów H.J. Prießa, M. Niestedta oraz C. Pitschasa,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez B. Schimę, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez adwokata C. Arholda,

strona pozwana,

mającej za przedmiot żądanie stwierdzenia nieważności decyzji Komisji z dnia 13 maja 2005 r. [ENTR/01/Audit/RVDZ/ss D(2005) 11382] w sprawie uchylenia decyzji Komisji z dnia 4 sierpnia 1992 r. (003977/XXIII/A3 – S92/DG/ENV8/LD/kz) przyznającej pomoc finansową w kwocie 530 tys. ECU w ramach projektu Ecodata,

* Język postępowania: niemiecki.

SĄD (trzecia izba),

w składzie: J. Azizi (sprawozdawca), prezes, E. Cremona i S. Frimodt Nielsen, sędziowie,

sekretarz: K. Andová, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 9 czerwca 2010 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Ramy prawne

1 Motyw 20 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 248, s. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem finansowym") w brzmieniu mającym zastosowanie w okolicznościach faktycznych zachodzących w niniejszej sprawie sformułowany jest następująco:

„[…] w przypadkach nadużyć […] niniejsze rozporządzenie powinno odnosić się do obowiązujących przepisów w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich oraz zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich lub urzędników państw członkowskich".

2 Artykuł 72 ust. 2 rozporządzenia finansowego stanowi:

„Instytucja może formalnie ustalić kwotę należną od osób innych niż państwa przy pomocy decyzji, która [stanowi tytuł wykonawczy] w rozumieniu artykułu 256 [WE]".

3 Zgodnie z art. 109 rozporządzenia finansowego zatytułowanym „Zasady przyznawania dotacji":

„1. Przyznawanie dotacji podlega zasadom przejrzystości i równego traktowania. Dotacje nie mogą się kumulować ani też zostać przyznane z mocą wsteczną, a ponadto muszą pociągać za sobą współfinansowanie.

2. Celem ani też skutkiem dotacji nie może być osiągnięcie korzyści przez beneficjenta".

4 Artykuł 119 ust. 2 rozporządzenia finansowego stanowi:

„Jeżeli beneficjent nie wywiąże się ze swoich zobowiązań, dotacja ulega zawieszeniu lub zmniejszeniu lub zaprzestaje się jej wypłacania w przypadkach przewidzianych w zasadach wykonawczych, po umożliwieniu beneficjentowi przedstawienia swoich uwag".

5 Artykuł 183 ust. 1 lit. a) rozporządzenia Komisji (WE, Euratom) nr 2342/2002 z dnia 23 grudnia 2002 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia finansowego (Dz.U. L 357, s. 1, zwanego dalej „zasadami wykonawczymi"), odnoszący się do art. 119 rozporządzenia finansowego i zatytułowany „Zawieszenie i zmniejszenie dotacji", w brzmieniu mającym zastosowanie w okolicznościach faktycznych zachodzących w niniejszej sprawie stanowi:

„1. Właściwy intendent zawiesza płatności i, w zależności od osiągniętego etapu procedury, zmniejsza dotacje lub żąda zwrotu pro rata przez beneficjenta lub beneficjentów:

a) w przypadku gdy uzgodnione działania lub program pracy nie są wcale realizowane lub są realizowane niewłaściwie [częściowo lub z opóźnieniem]

[…]".

6 Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312, s. 1) w tytule pierwszym „Zasady ogólne" stanowi:

„Artykuł 1

1. W celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich niniejszym przyjmuje się ogólne zasady dotyczące jednolitych kontroli oraz środków administracyjnych i kar dotyczących nieprawidłowości w odniesieniu do prawa wspólnotowego.

2. Nieprawidłowość oznacza jakiekolwiek naruszenie przepisów prawa wspólnotowego wynikające z działania lub zaniedbania ze strony podmiotu gospodarczego, które spowodowało lub mogło spowodować szkodę w ogólnym budżecie Wspólnot lub w budżetach, które są zarządzane przez Wspólnoty, albo poprzez zmniejszenie lub utratę przychodów, które pochodzą ze środków własnych pobieranych bezpośrednio w imieniu Wspólnot, albo też w związku z nieuzasadnionym wydatkiem.

Artykuł 2

1. Kontrole administracyjne, środki i kary wprowadza się w takim zakresie, w jakim jest to konieczne dla zapewnienia właściwego stosowania prawa wspólnotowego. Muszą one być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające, w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony interesów finansowych Wspólnot.

2. Sankcji administracyjnej nie nakłada się, jeżeli nie zostało to przewidziane w akcie prawnym Wspólnoty obowiązującym przed datą dopuszczenia się nieprawidłowości. Jeśli po dokonaniu nieprawidłowości nastąpi zmiana przepisów nakładających kary administracyjne i zawartych w zasadach Wspólnoty, stosowane będą z mocą wsteczną mniej surowe przepisy.

3. W postanowieniach prawa wspólnotowego zostaną określone charakter oraz zakres środków administracyjnych i sankcji, jakie są niezbędne dla prawidłowego stosowania danych zasad, z uwzględnieniem charakteru i wagi nieprawidłowości, przyznanej lub uzyskanej korzyści oraz stopnia odpowiedzialności.

4. Z zastrzeżeniem stosowanego prawa wspólnotowego procedury dotyczące zastosowania wspólnotowych kontroli, środków i kar będą podlegały prawu państw członkowskich.

Artykuł 3

1. Okres przedawnienia wynosi cztery lata od czasu dopuszczenia się nieprawidłowości określonej w art. 1 ust. 1. Zasady sektorowe mogą jednak wprowadzić okres krótszy, który nie może wynosić mniej niż trzy lata.

W przypadku nieprawidłowości ciągłych lub powtarzających się okres przedawnienia biegnie od dnia, w którym nieprawidłowość ustała. W przypadku programów wieloletnich okres przedawnienia w każdym przypadku biegnie do momentu ostatecznego zakończenia programu.

Przerwanie okresu przedawnienia jest spowodowane przez każdy akt właściwego organu władzy, o którym zawiadamia się daną osobę, a który odnosi się do śledztwa lub postępowania w sprawie nieprawidłowości. Po każdym przerwaniu okres przedawnienia biegnie na nowo.

Upływ terminu przedawnienia następuje najpóźniej w dniu, w którym mija okres odpowiadający podwójne[j] [długości] okresu przedawnienia, jeśli do tego czasu właściwy organ władzy nie wymierzył kary; nie dotyczy to przypadków, w których postępowanie administracyjne zostało zawieszone zgodnie z art. 6 ust. 1.

2. Okres wykonania decyzji nakładającej karę administracyjną wynosi trzy lata. Okres ten biegnie od dnia uprawomocnienia się decyzji.

Przypadki przerwania i zawieszenia okresu przedawnienia zostaną uregulowane we właściwych przepisach prawa krajowego.

3. Państwa członkowskie zachowują możliwość stosowania dłuższego okresu niż okres przewidziany odpowiednio w ust. 1 i 2".

7 W tytule drugim „Środki i kary administracyjne" rozporządzenie nr 2988/95 stanowi:

„Artykuł 4

1. Każda nieprawidłowość będzie pociągała za sobą z reguły cofnięcie bezprawnie uzyskanej korzyści:

— poprzez zobowiązanie do zapłaty lub zwrotu kwot pieniężnych należnych lub bezprawnie uzyskanych,

— […]

2. Stosowanie środków wymienionych w ust. 1 ogranicza się do wycofania uzyskanej korzyści łącznie – jeśli to zostało przewidziane – z odsetkami, które mogą być ustalane w oparciu o stawkę ryczałtową.

3. Działania skierowane na pozyskanie korzyści w sposób sprzeczny z odpowiednimi celami prawa wspólnotowego mającymi zastosowanie w danym przypadku poprzez sztuczne stworzenie warunków w celu uzyskania tej korzyści prowadzą do nieprzyznania lub wycofania korzyści.

4. Środków przewidzianych w niniejszym artykule nie uznaje się za kary.

Artykuł 5

1. Nieprawidłowości [których dopuszczono się] celowo lub będące skutkiem zaniedbania mogą prowadzić do następujących kar administracyjnych:

[…]

c) całkowitego lub częściowego odebrania korzyści przyznanej zgodnie z zasadami wspólnotowymi, nawet jeżeli podmiot gospodarczy bezprawnie korzystał tylko z jej części;

d) wyłączenia bądź wycofania korzyści za okres po [dopuszczeniu się] nieprawidłowości;

[…]

Artykuł 6

1. Bez uszczerbku dla administracyjnych środków i kar Wspólnoty przyjętych na podstawie zasad sektorowych istniejących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia nakładanie kar finansowych, takich jak grzywny, może zostać zawieszone decyzją właściwego organu władzy, jeżeli przeciw danej osobie wszczęte zostało postępowanie karne w związku z tym samym stanem faktycznym. Wstrzymanie postępowania administracyjnego spowoduje zawieszenie okresu przedawnienia przewidzianego w art. 3.

[…]

Artykuł 7

Środki administracyjne i kary Wspólnoty mogą być stosowane wobec podmiotów gospodarczych wymienionych w art. 1, tzn. wobec osób fizycznych lub prawnych i innych jednostek posiadających zdolność prawną na mocy prawa krajowego, które popełniły nieprawidłowość [dopuściły się nieprawidłowości]. Mogą być także stosowane wobec osób, które uczestniczyły w nieprawidłowości, oraz wobec tych osób, na których ciąży obowiązek poniesienia odpowiedzialności za nieprawidłowości lub obowiązek zapobiegania im".

8 Artykuł 2 ust. 1 protokołu sporządzonego na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej do Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. 1996, C 313, s. 2, zwany dalej „protokołem do Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich", zatytułowany „Korupcja bierna" stanowi:

„Do celów niniejszego protokołu korupcja bierna oznacza umyślne zachowanie funkcjonariusza, który bezpośrednio bądź przez pośrednika żąda lub osiąga jakiekolwiek korzyści dla siebie albo dla strony trzeciej, lub też akceptuje obietnicę takiej korzyści dla podjęcia albo powstrzymania działań należących do jego obowiązków lub pod warunkiem wykonania jego zadań z naruszeniem służbowych obowiązków w sposób szkodzący lub mogący zaszkodzić interesom finansowym Wspólnot Europejskich".

9 Zgodnie z art. 3 ust. 1 tego protokołu zatytułowanym „Korupcja czynna":

„Do celów niniejszego protokołu korupcja czynna oznacza umyślne działanie kogokolwiek, kto obiecuje albo udziela, bezpośrednio lub przez pośrednika, jakiekolwiek korzyści samemu funkcjonariuszowi lub stronie trzeciej dla funkcjonariusza, dla podjęcia albo powstrzymania się przez funkcjonariusza od działań należących do jego obowiązków dla wykonania jego zadań z naruszeniem służbowych obowiązków w sposób szkodzący lub mogący wyrządzić szkodę interesom finansowym Wspólnot Europejskich".

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

Postępowanie w przedmiocie zaproszenia do składania wniosków i realizacja projektu Ecodata

10 Uchwałą w sprawie ostatecznego zatwierdzenia budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich na rok budżetowy 1992 Parlament Europejski postanowił, że „kwota co

najmniej 530 tys. ECU [zostanie przeznaczona] na wsparcie na rzecz utworzenia sieci informacyjnej dotyczącej projektów turystyki ekologicznej w Europie" [rozdział B2, art. 7100 (turystyka)] (Dz.U. L 26, s. 1, 659, zwanego dalej „ostatecznym budżetem ogólnym na rok budżetowy 1992").

11 W dniu 26 lutego 1992 r. Komisja Wspólnot Europejskich opublikowała w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* zaproszenie do składania wniosków, w celu udzielenia wsparcia dla projektów w dziedzinie turystyki i środowiska naturalnego (Dz.U. C 51, s. 15). W zaproszeniu tym wskazała, że zamierza przyznać łącznie 2 mln ECU i wyłonić około 25 projektów kwalifikujących się do objęcia finansowaniem do wysokości 60% ich całkowitych kosztów.

12 W dniu 22 kwietnia 1992 r. skarżąca, IPK International – World Tourism Marketing Consultants GmbH (zwana dalej „IPK"), spółka mająca siedzibę w Niemczech i prowadząca działalność w dziedzinie turystyki, złożyła wniosek o wsparcie finansowe dla projektu dotyczącego utworzenia bazy danych na temat turystyki ekologicznej w Europie, noszącego nazwę „Ecodata" (zwanego dalej „projektem Ecodata"). Koordynacja projektu miała być zadaniem IPK. Jednakże przy realizacji prac IPK miała współpracować z trzema partnerami, a mianowicie z francuskim przedsiębiorstwem Innovence, z włoskim przedsiębiorstwem Tourconsult oraz z greckim przedsiębiorstwem 01-Pliroforiki. Wniosek nie zawierał żadnych informacji na temat rozdziału zadań między te przedsiębiorstwa, lecz ograniczono się w nim do wskazania, że wszystkie one są „konsultantami wyspecjalizowanymi w dziedzinie turystyki, a także w zakresie projektów dotyczących informacji i turystyki".

13 Pismem z dnia 4 sierpnia 1992 r. (zwanym dalej „decyzją o przyznaniu wsparcia") Komisja – na wniosek pana Tzoanosa, kierownika wydziału 3 ds. turystyki dyrekcji A ds. rozwoju przedsiębiorczości i polepszania atmosfery dla biznesu dyrekcji generalnej ds. polityki przedsiębiorczości, handlu, turystyki i gospodarki społecznej (DG XXIII) – przyznała IPK pomoc finansową w kwocie 530 tys. ECU dla projektu Ecodata (zwaną dalej „sporną pomocą finansową"). Komisja wezwała to przedsiębiorstwo do podpisania i odesłania „oświadczenia beneficjenta pomocy finansowej", które załączono do decyzji o przyznaniu wsparcia i w którym określono warunki uzyskania

rzeczonej pomocy. Dokument ten stanowił, że 60% kwoty pomocy zostanie wypłacone po otrzymaniu przez Komisję oświadczenia beneficjenta pomocy finansowej prawidłowo podpisanego przez IPK i że pozostała część tej kwoty zostanie wypłacona po otrzymaniu i zatwierdzeniu przez Komisję sprawozdań z wykonania projektu. W pkt 7 oświadczenia wskazano, że beneficjent wyraża zgodę na rezygnację z części należności, jaka może ewentualnie pozostawać do zapłaty, w razie niedotrzymania określonych w pkt 4 i 5 terminów przekazania sprawozdań dotyczących stanu zaawansowania projektu oraz wykorzystania pomocy finansowej. Zgodnie z pkt 8 oświadczenia beneficjent wyraża zgodę na to, że o ile wysokość kosztów projektu nie będzie uzasadniać wykorzystania kwoty pomocy finansowej, zwróci Komisji, na jej żądanie, nieznajdujące uzasadnienia kwoty, które zostały już wypłacone. Oświadczenie zostało podpisane przez IPK w dniu 23 września 1992 r. i wpłynęło do DG XXIII Komisji w dniu 29 września 1992 r.

14 W dniu 24 listopada 1992 r. pan Tzoanos wezwał IPK oraz 01-Pliroforiki na spotkanie, które odbyło się pod nieobecność dwóch pozostałych partnerów uczestniczących w realizacji projektu. Przy tej okazji pan Tzoanos zaproponował powierzenie zasadniczej części prac i przyznanie zasadniczej części funduszy przedsiębiorstwu 01-Pliroforiki. IPK sprzeciwiła się wprowadzaniu takiego wymogu.

15 Pierwsza część pomocy finansowej, czyli 318 tys. ECU (tj. 60% całkowitej dotacji w wysokości 530 tys. ECU) została wypłacona w styczniu 1993 r.

16 Pod koniec lutego 1993 r. odebrano panu Tzoanosowi akta dotyczące projektu Ecodata. Następnie wszczęto postępowanie dyscyplinarne przeciwko niemu oraz wewnętrzne dochodzenia dotyczące prowadzonych przez niego spraw. Postępowanie dyscyplinarne doprowadziło do odwołania pana Tzoanosa ze stanowiska ze skutkiem od dnia 1 sierpnia 1995 r. Wewnętrzne dochodzenie w przedmiocie procedury administracyjnej zakończonej wydaniem decyzji o przyznaniu wsparcia nie wykazało natomiast żadnych nieprawidłowości.

17 Na podstawie sprawozdania zawierającego negatywną ocenę dotyczącą wykonania projektu Ecodata, decyzją z dnia 3 sierpnia 1994 r. (zwaną dalej „decyzją odmowną" z dnia 3 sierpnia 1994 r. lub „sporną decyzją") Komisja odmówiła wypłaty drugiej transzy pomocy finansowej w kwocie 212 tys. ECU i wskazała, że zamierza rozważyć ewentualność podjęcia decyzji w przedmiocie żądania zwrotu pierwszej transzy omawianej pomocy.

Sporne postępowanie dotyczące decyzji odmownej z dnia 3 sierpnia 1994 r.

18 IPK wniosła skargę zmierzającą do stwierdzenia nieważności decyzji odmownej z dnia 3 sierpnia 1994 r., która doprowadziła do wszczęcia pierwszego postępowania spornego przed sądami wspólnotowymi (zwanego dalej „pierwszym postępowaniem spornym").

19 Wyrokiem z dnia 15 października 1997 r. w sprawie IPK przeciwko Komisji, Rec. s. II-1665, Sąd oddalił tę skargę.

20 Uzasadniając oddalenie skargi, Sąd stwierdził w szczególności, w pkt 47 wskazanego wyroku, co następuje:

„[…] [IPK] nie może zarzucać Komisji, że spowodowała ona opóźnienia w wykonaniu projektu [Ecodata]. W tym względzie należy stwierdzić, [że IPK] zwlekała aż do marca 1993 r. z podjęciem ze swymi partnerami negocjacji w przedmiocie rozdzielenia zadań w celu wykonania projektu, mimo iż była przedsiębiorstwem koordynującym jego realizację. Tak więc [IPK] dopuściła do tego, że przez połowę okresu przewidzianego na wykonanie projektu nie była w stanie w rozsądny sposób rozpocząć skutecznych prac. Chociaż [IPK] wskazała, że jeden lub kilku urzędników Komisji ingerowało w projekt, zaburzając jego wykonanie, w okresie od listopada 1992 r. do lutego 1993 r., to jednak nie wykazała ona w żaden sposób, że ingerencje te pozbawiły jej

wszelkiej możliwości rozpoczęcia skutecznej współpracy z jej partnerami przed marcem 1993 r.”.

21 Po rozpoznaniu odwołania wniesionego przez IPK Trybunał uchylił wyrok Sądu i zwrócił mu sprawę do ponownego rozpoznania (wyrok Trybunału z dnia 5 października 1999 r. w sprawie C-433/97 P IPK przeciwko Komisji, Rec. s. 6795).

22 W uzasadnieniu wyroku Trybunał orzekł w szczególności, co następuje:

„15 […] [N]ależy stwierdzić, że – jak wynika z pkt 47 zaskarżonego wyroku – [IPK] dostarczyła informacji na temat opisanych w pkt 9 i 10 zaskarżonego wyroku ingerencji w zarządzanie projektem, których to ingerencji dopuścili się urzędnicy Komisji i które mogły mieć wpływ na jego prawidłowe wykonanie.

16 W tym stanie rzeczy to Komisja winna wykazać, że pomimo zarzucanych machinacji [IPK] była w stanie w wystarczającym stopniu zarządzać projektem.

17 Oznacza to, że Sąd naruszył prawo, wymagając [aby IPK] przedstawiła dowód na to, że machinacje urzędników Komisji pozbawiły ją wszelkiej możliwości rozpoczęcia skutecznej współpracy z partnerami uczestniczącymi w realizacji projektu”.

23 W następstwie odwołania Sąd uwzględnił skargę wyrokiem z dnia 6 marca 2001 r. w sprawie T-331/94 IPK-München przeciwko Komisji, Rec. s. II-779.

24 W części tego wyroku zatytułowanej „Co do przedmiotu sporu" Sąd stwierdził, co następuje:

„34 W ramach niniejszej skargi do Sądu zwrócono się o rozstrzygnięcie kwestii zgodności z prawem decyzji Komisji w przedmiocie odmowy wypłaty [drugiej] transzy [pomocy finansowej] przyznanej skarżącej na realizację projektu Ecodata. Przyczyny odmowy przedstawiono w decyzji [spornej] oraz w piśmie z dnia 30 listopada 1993 r., do którego decyzja ta odsyła.

35 Należy jednak stwierdzić, że pismo z dnia 30 listopada 1993 r. składa się z dwu części. Pierwsza część pisma, obejmująca pkt 1–5, dotyczy odmowy wypłaty przez Komisję [drugiej] transzy [pomocy finansowej], a zatem zawiera motywy [spornej] decyzji. Druga część, obejmująca pkt 6–12 pisma, dotyczy ewentualnego zwrotu 60% [pomocy finansowej] już wypłaconej. Tymczasem do dnia dzisiejszego Komisja nie podjęła decyzji w przedmiocie tego zwrotu.

36 Wynika stąd, jak przyznała Komisja na rozprawie, że pkt 6–12 pisma z dnia 30 listopada 1993 r. nie stanowią części motywów [spornej] decyzji. Punkty te zostały w niej zamieszczone wyłącznie w kontekście ewentualnej przyszłej decyzji Komisji w przedmiocie nakazania zwrotu transzy [pomocy finansowej], która została już wypłacona. Przedstawione w skardze argumenty odnoszące się do pkt 6–12 pisma z dnia 30 listopada 1993 r. należy więc uznać za niedopuszczalne".

25 Odnosząc się do istoty sprawy Sąd orzekł w szczególności, co następuje:

„85 W tych okolicznościach oraz w braku innych argumentów Komisji należy stwierdzić, iż [Komisja] nie udowodniła, że mimo jej ingerencji, w szczególności zaś ingerencji mającej na celu włączenie Studienkreis do realizacji projektu […], »[IPK] była nadal w stanie zarządzać projektem [Ecodata] w wystarczającym zakresie«.

86 Dlatego mając na uwadze okoliczność, z jednej strony, że od lata 1992 r. aż do 15 marca 1993 r. przynajmniej Komisja namawiała [IPK] do włączenia Studienkreis do realizacji projektu […] – mimo że propozycja [IPK] i decyzja o przyznaniu wsparcia […] nie przewidywały uczestnictwa tego przedsiębiorstwa w projekcie [Ecodata] – co musiało opóźnić wykonanie projektu, a z drugiej strony, że Komisja nie udowodniła, iż pomimo tej ingerencji [IPK] była nadal w stanie zarządzać projektem w wystarczającym zakresie, należy uznać, iż Komisja naruszyła zasadę dobrej wiary, odmawiając wypłaty [drugiej] transzy [pomocy finansowej] ze względu na to, że projekt nie został ukończony w dniu 31 października 1993 r.”.

26 Sąd zbadał następnie argument Komisji dotyczący istnienia zmowy między panem Tzoanosem, 01-Pliroforiki oraz IPK, który to argument Komisja podniosła w odpowiedzi na skargę, pogłębiając i wyjaśniając go potem w kolejnych pismach, i stwierdził w szczególności, co następuje:

„88 Jednakże w zakresie, w jakim – w odniesieniu do tej ostatniej ingerencji –Komisja zamierza zwrócić uwagę na istnienie bezprawnej zmowy między panem Tzoanosem, 01-Pliroforiki i [IPK] […], należy jeszcze rozstrzygnąć kwestię zastosowania zasady fraus omnia corrumpit, która, zdaniem Komisji, winna uzasadniać oddalenie niniejszej skargi.

89 Komisja wyjaśnia w tym względzie […], że decyzja [o przyznaniu wsparcia] była wynikiem bezprawnej zmowy między panem Tzoanosem, 01-Pliroforiki i [IPK]. W uzasadnieniu tego twierdzenia Komisja powołuje się na treść protokołu z przesłuchań, które miały miejsce w ramach dochodzenia, jakie belgijski wymiar sprawiedliwości wszczął przeciwko panu Tzoanosowi […]. Instytucja ta podkreśla, że pan Freitag, dyrektor i właściciel [IPK] oświadczył, że pan Tzoanos zwrócił się do niego o wyznaczenie komandytariusza jednej z jego spółek ETIC [European Travel Intelligence Center], dając mu do zrozumienia, że [IPK] będzie mogła w przyszłości łatwiej pozyskiwać kontrakty od Komisji […]. Ponadto pan Tzoanos wskazał panu Freitagowi, że projekt wspomniany przez tego drugiego podczas konferencji DG XXIII w Lizbonie w maju 1992 r. »mógłby być realizowany«, jeśli otrzymałby on prowizję w wysokości 30 tys. ECU […]. W uzasadnieniu tych twierdzeń Komisja podnosi jeszcze, że począwszy od czerwca 1992 r. Lex Group reprezentowała ETIC w Grecji (broszura ETIC nr 1/92). Tymczasem pan Tzoanos był założycielem Lex Group, zaś funkcja osoby odpowiedzialnej za umowy z klientami tej spółki została powierzona pani Sapountzaki, jego ówczesnej narzeczonej, którą później poślubił. Spółka 01-Pliroforiki zastąpiła Lex Group jako przedstawiciela ETIC w Grecji. Komisja powołuje się nadto na oświadczenie pana Francka, współpracownika ETIC, który jednoznacznie wykazał, że pan Tzoanos, 01-Pliroforiki i [IPK] podejmowali działania noszące znamiona zmowy […]. Istotne znaczenie ma okoliczność, że spółka Innovence – jedyny partner [IPK] w ramach projektu, który nie posiadał związków ani z panem Tzoanosem, ani z panem Freitagiem – nie została zaproszona na spotkanie w dniu 24 listopada 1992 r. […], które odbyło się w lokalu spółki ETIC. Komisja sygnalizuje także, że pan Tzoanos dysponował numerem prywatnego telefonu pana Freitaga. W trakcie rozmowy telefonicznej, jaką pan von Moltke przeprowadził z panem Freitagiem w dniu 10 marca 1993 r., ten drugi ochraniał pana Tzoanosa, stając się w ten sposób współsprawcą. Na rozprawie Komisja powołała się także na wyrok Tribunal de grande instance de Paris (dwunasta izba) z dnia 22 września 2000 r., na mocy którego pan Tzoanos został skazany na karę czterech lat pozbawienia wolności za korupcję.

90 Sąd stwierdza, że ani w [spornej] decyzji, ani w piśmie z dnia 30 listopada 1993 r., do którego [sporna] decyzja odsyła, nie wspomniano o istnieniu zachowań noszących znamiona zmowy między panem Tzoanosem, 01-Pliroforiki i [IPK], która stałaby na przeszkodzie wypłaceniu [drugiej] transzy [pomocy finansowej] ostatniej z wymienionych spółek. [Sporna] decyzja ani pismo z dnia 30 listopada 1993 r. nie zawierają ponadto żadnych informacji, które świadczyłyby o tym, że

Komisja uważa, iż [pomoc fnansowa] została przyznana [IPK] w sposób nieprawidłowy. W tych okolicznościach przedstawione przez Komisję wyjaśnienia dotyczące domniemanego istnienia bezprawnej zmowy między zainteresowanymi stronami nie mogą zostać uznane za przedstawione w trakcie postępowania wyjaśnienie motywów zawartych w [spornej] decyzji […].

91 W świetle okoliczności, że zgodnie z art. [230 WE] Sąd winien ograniczyć się do przeprowadzenia kontroli legalności [spornej] decyzji na podstawie zawartych w tym akcie motywów, argumentacji Komisji dotyczącej zasady fraus omnia corrumpit nie można uwzględnić.

92 Warto dodać, że jeśli po przyjęciu [spornej] decyzji Komisja doszła do wniosku, że okoliczności opisane w pkt 89 powyżej wystarczą, by uznać, że istniała bezprawna zmowa między panem Tzoanosem, 01-Pliroforiki i [IPK], która to zmowa skutkowała wadliwością procedury przyznania dotacji na rzecz projektu Ecodata, zamiast przedstawiania w trakcie niniejszego postępowania niewymienionego w decyzji motywu, instytucja ta mogła ją cofnąć i wydać nową decyzję, której przedmiotem byłaby nie tylko odmowa wypłaty [drugiej] transzy [pomocy finansowej], ale także nakazanie zwrotu transzy już wypłaconej".

27 Zarówno Komisja, jak i IPK wniosły odwołanie od wskazanego wyroku Sądu. W uzasadnieniu swego odwołania Komisja podniosła w szczególności zarzut piąty, dotyczący braku zbadania zasady fraus omnia corrumpit. IPK wniosła natomiast o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie, w jakim w jego pkt 34–36 uznano, że pkt 6–12 uzasadnienia pisma Komisji z dnia 30 listopada 1993 r. nie stanowią części decyzji odmownej z dnia 3 sierpnia 1994 r.

28 Wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawach połączonych C-199/01 P i C-200/01 P IPK-München i Komisja, Rec. s. I-4627, Trybunał odrzucił odwołanie IPK jako niedopuszczalne oraz oddalił odwołanie Komisji jako bezzasadne.

29 W odniesieniu do zarzutu piątego Komisji Trybunał orzekł, co następuje:

„62 W zarzutach drugim i piątym, które należy zbadać łącznie i w pierwszej kolejności, Komisja podnosi, że Sąd, po pierwsze, nie wziął pod uwagę rozważań przedstawionych w pkt 15 i 16 wyroku Trybunału z dnia 5 października 1999 r. w sprawie [C-433/97 P] IPK przeciwko Komisji [Rec. s. 6795], w szczególności w odniesieniu do znaczenia domniemanej bezprawnej zmowy między [panem Tzoanosem], […] 01-Pliroforiki i IPK.

63 Komisja utrzymuje, że zmowa ta opóźniła wykonanie projektu przynajmniej do lutego 1993 r., gdyż z jednej strony partnerzy uczestniczący w projekcie nie mogli porozumieć się co do kwestii przydzielenia [przez pana Tzoanosa] wymaganych funduszy na rzecz partnera greckiego, a z drugiej strony IPK wyraźnie ukrywała machinacje [pana Tzoanosa]. W świetle pkt 15 i 16 wyroku Trybunału z dnia 5 października 1999 r. w sprawie [C-433/97 P] IPK przeciwko Komisji [Rec. s. 6795] Sąd winien był zbadać, czy Komisja wykazała, że pomimo tych machinacji IPK była nadal w stanie zarządzać projektem w wystarczającym zakresie. Dlatego według Komisji Sąd naruszył prawo, pozostawiając bez rozpoznania argument dotyczący tej zmowy, jako niemający znaczenia dla sprawy.

64 Z drugiej strony Komisja podnosi, że Sąd naruszył zasadę dolo agit, qui petit, quod statim redditurus oraz zasadę fraus omnia corrumpit, stwierdzając, że nie jest on sądem karnym i że nie może zbadać kwestii tego rodzaju zmowy.

65 Z kolei IPK podkreśla, że nie istniała żadna bezprawna zmowa między [panem Tzoanosem], […] 01-Pliroforiki a nią samą. W każdym razie zgodność z prawem decyzji należy oceniać jedynie w świetle uzasadnienia, wraz z którym została [ona] wydana, oraz – jak orzekł Sąd – sporna decyzja nie zawierała żadnych wniosków na temat domniemanej bezprawnej zmowy IPK z [panem Tzoanosem] i […] 01-Pliroforiki.

66 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem obowiązek uzasadnienia niekorzystnej decyzji ma za cel umożliwienie Trybunałowi kontroli jej legalności oraz dostarczenie zainteresowanej osobie informacji wystarczających do stwierdzenia, czy decyzja jest zasadna, czy też jest dotknięta wadą pozwalającą na podważenie jej legalności. Oznacza to, że uzasadnienie winno co do zasady zostać ujawnione zainteresowanej osobie jednocześnie z niekorzystną dla niej decyzją i że braku uzasadnienia nie może tłumaczyć fakt, że zainteresowana osoba zapoznaje się z motywami decyzji w trakcie postępowania przed Trybunałem […].

67 Ponadto zgodnie z art. [230 WE] Sąd winien ograniczyć się do przeprowadzenia kontroli legalności spornej decyzji na podstawie zawartych w tym akcie motywów.

68 W niniejszej sprawie na mocy spornej decyzji Komisja odmówiła IPK, ze względów wskazanych w piśmie z dnia 30 listopada 1993 r., wypłaty 40% nieprzekazanej jeszcze pomocy finansowej w wysokości 530 tys. ECU, jaką przewidziała dla tego projektu. We wskazanym piśmie Komisja poinformowała IPK, iż uważa, że prace wykonane do dnia 31 października 1993 r. nie odpowiadają w wystarczającym stopniu zakresowi prac przewidzianemu w złożonej propozycji oraz w pkt 1–6 wskazała względy, które skłoniły ją do podjęcia tej decyzji.

69 Z pkt 15 niniejszego wyroku wynika, że ani w piśmie z dnia 30 listopada 1993 r., ani w spornej decyzji nie wspomniano o istnieniu zmowy między [panem Tzoanosem, […] 01-Pliroforiki a IPK. Sąd słusznie uznał zatem w pkt 90 zaskarżonego wyroku, że okoliczność istnienia takiej zmowy nie mogła stanowić motywu spornej decyzji.

70 Ponadto, uznając, że pismo z dnia 30 listopada 1993 r. ani sporna decyzja nie zawierały żadnej wzmianki o tym, że Komisja uznała, iż pomoc finansowa została IPK przyznana w sposób nieprawidłowy, Sąd słusznie doszedł do wniosku, że przedstawione przez Komisję wyjaśnienia dotyczące domniemanego istnienia bezprawnej zmowy między zainteresowanymi stronami nie mogą zostać uznane za przedstawione w trakcie postępowania wyjaśnienie motywów zawartych w spornej decyzji i że w badanej sprawie zastosowanie znajduje orzecznictwo przytoczone w pkt 66 niniejszego wyroku.

71 W tych okolicznościach, w świetle wszystkich wskazanych wyżej argumentów, Sąd mógł zatem, nie naruszając przy tym prawa, sformułować w pkt 91 zaskarżonego wyroku wniosek, że argumenty Komisji dotyczące zasady fraus omnia corrumpit nie mogą zostać uwzględnione".

Postępowanie administracyjne, które doprowadziło do wydania zaskarżonej decyzji

30 W piśmie z dnia 30 września 2004 r. Komisja poinformowała IPK, powołując się na ww. w pkt 28 wyrok w sprawie IPK-München i Komisja, o przeprowadzeniu szczegółowego dochodzenia w sprawie pana Tzoanosa, które to dochodzenie wykazało, iż zwykle przydzielał on projekty w taki sposób, że partnerami uczestniczącymi w ich realizacji były zaproponowane przez niego przedsiębiorstwa greckie, a on sam czerpał stąd korzyści osobiste. Komisja ponownie zbadała legalność i prawidłowość procedury przyznania spornej pomocy finansowej, po czym doszła do wniosku, że decyzja

o przyznaniu wsparcia była niezgodna z prawem, jako że wydana została w wyniku zmowy między panem Tzoanosem a panem Freitagiem, dyrektorem i właścicielem IPK. Komisja zamierzała wobec tego „unieważnić" decyzję o przyznaniu wsparcia.

31 W pismach z dnia 26 listopada i z dnia 23 grudnia 2004 r. oraz z dnia 21 lutego 2005 r. IPK przedstawiła swe uwagi na temat pisma z dnia 30 września 2004 r. W pismach z dnia 23 grudnia 2004 r. i z dnia 21 lutego 2005 r. IPK zażądała także wypłaty drugiej transzy spornej pomocy finansowej. W piśmie z dnia 20 lipca 2005 r. IPK formalnie powtórzyła to żądanie.

32 W piśmie z dnia 13 maja 2005 r. [ENTR/01/Audit/RVDZ/ss D(2005) 11382] skierowanym do IPK, a w szczególności do pana Freitaga (zwanym dalej „zaskarżoną decyzją") Komisja stwierdziła w szczególności, co następuje:

„W tych okolicznościach [Komisja] ponownie przeanalizowała procedurę przyznania [spornej] pomocy finansowej, w celu zbadania jej legalności i prawidłowości.

Ze względów, które zostaną przedstawione w ppkt od (a) do (k) poniżej [zob. pkt 33 poniżej], [Komisja] doszła do wniosku, że przyznanie [spornej] pomocy finansowej było nielegalne i nieprawidłowe, gdyż było rezultatem zmowy między panem Tzoanosem a [panem Freitagiem].

Z tego powodu Komisja postanowiła unieważnić wcześniejszą decyzję o przyznaniu pomocy finansowej w kwocie 530 tys. ECU w ramach projektu Ecodata […].

Zgodnie z tą decyzją Komisja odmawia przede wszystkim wypłaty drugiej transzy [spornej pomocy finansowej], która wynosi 212 tys. ECU, oraz oddala zgłoszone przez państwa żądanie zapłaty odsetek za zwłokę.

W drugiej kolejności Komisja zażąda zwrotu zaliczki w kwocie 318 tys. ECU, wraz z odsetkami.

Wskazany nakaz zwrotu pomocy jest obecnie w trakcie przygotowywania i zostanie państwu przekazany w stosownym czasie".

33 Według zaskarżonej decyzji o istnieniu zmowy między panem Tzoanosem a panem Freitagiem świadczą następujące okoliczności:

„a) Propozycja projektu Ecodata została przedstawiona po opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* w dniu 26 lutego 1992 r. zaproszenia do składania wniosków, w celu udzielenia wsparcia dla projektów w dziedzinie turystyki i środowiska naturalnego (Dz.U. C 51, s. 16). Punkt D wskazanego zaproszenia zatytułowany »Kryteria wyboru« wymieniał pięć priorytetowych zagadnień dotyczących tych projektów. Utworzenie bazy danych, będące przedmiotem projektu Ecodata, nie należało do tych pięciu zagadnień. W świetle samego oficjalnego tekstu zaproszenia do składania wniosków nie sposób zatem zrozumieć, dlaczego złożył Pan wniosek, którego przedmiotem jest utworzenie rzeczonej bazy danych. Mając na uwadze Pańskie wcześniejsze stosunki z panem Tzoanosem oraz istnienie dowodu na to, że w chwili przedstawienia opisanej niżej propozycji kontaktowali się panowie ze sobą, jedynym wyjaśnieniem może być okoliczność, że pan Tzoanos poinformował Pana, że projekt taki może otrzymać dotację, pomimo treści zaproszenia do składania wniosków.

b) Dokonany przez pana Tzoanosa [...] wybór projektu Ecodata był nieprawidłowy. W celu zapewnienia przejrzystości, uczciwej konkurencji, równego traktowania i dostępu do finansowania wspólnotowego ocena i wybór wniosków, które mają zostać objęte finansowaniem, winny być dokonywane na podstawie kryteriów określonych w zaproszeniu do składania wniosków. Nie było tak oczywiście w przypadku projektu Ecodata, gdyż nie odnosił się on do żadnego z pięciu zagadnień wskazanych w zaproszeniu. Treść ppkt (a) i ppkt (b) świadczy niezbicie o istnieniu zakazanych praktyk.

c) W zaproszeniu do składania wniosków opublikowanym w *Dzienniku Urzędowym* [*Wspólnot Europejskich*] wskazano, że kwota przeznaczona na finansowanie, która wynosi łącznie 2 (dwa) mln ECU, zostanie rozdzielona między około 25 projektów. Przeciętna wysokość pomocy finansowej, na jaką można było liczyć, wynosiła zatem w przybliżeniu 80 tys. ECU. Tymczasem przedstawił Pan wniosek zmierzający do uzyskania wsparcia wspólnotowego w kwocie 600 tys. ECU (30% całkowitej kwoty przeznaczonej na finansowanie). Złożenie takiej propozycji byłoby całkowicie nierealistyczne, gdyby pan Tzoanos nie poinformował Pana wcześniej, że może Pan spodziewać się korzystnego rozstrzygnięcia.

d) Budżet [ogólny i ostateczny na rok budżetowy] 1992 zawierał zapis na temat budżetu dla turystyki, który stanowił, że kwota wynosząca co najmniej 530 tys. ECU winna zostać przeznaczona na utworzenie systemu informacyjnego w dziedzinie turystyki ekologicznej. Zagadnienia tego nie wymieniono jednak w zaproszeniu do składania wniosków opublikowanym w dniu 26 lutego 1992 r. Nie miał Pan żadnych podstaw, by spodziewać się, że mimo braku jakiegokolwiek odniesienia do zagadnienia »bazy danych lub systemu informacyjnego« w zaproszeniu do składania wniosków lub w zapisie budżetu dotyczącym konieczności utworzenia systemu informacyjnego, Komisja zamierzała wykorzystać tę część budżetu w tym właśnie momencie. Jedynym wyjaśnieniem może być okoliczność, że [pan Tzoanos] poinformował Pana o swym zamiarze, przekształcając procedurę wyboru w procedurę nieuczciwą i nieprawidłową, wykluczającą wszelką konkurencję.

e) W trakcie dochodzenia przeprowadzonego przez Komisję pan Franck, prezes zarządu spółki ETIC, poinformował dwóch funkcjonariuszy Komisji, że pan Tzoanos przekazał Panu cały tekst wniosku o udzielenie [wsparcia finansowego] (propozycji [projektu] Ecodata). Pana jedynym zadaniem było wówczas skopiowanie tego tekstu na papierze z nagłówkiem IPK oraz odesłanie go Komisji. Według [pana Francka] rzeczywiste uczestnictwo Pana spółki w realizacji projektu nie było wówczas przewidywane; spośród środków przeznaczonych do rozdzielenia między partnerów projektu miał Pan otrzymać 10%, zaś 90% otrzymać mieli pozostali partnerzy, w tym 01-Pliroforiki – spółka grecka wskazana przez pana Tzoanosa. Nie ulega wątpliwości, że stosowanie takich praktyk przy opracowywaniu wniosku zakłóca procedurę wyboru i stanowi działanie o znamionach zmowy między skorumpowanym urzędnikiem a osobą trzecią, która prawdopodobnie wyraża na to zgodę.

f) Oświadczenia pana Francka zostały częściowo potwierdzone przez jednego z Pańskich konkurentów. Twierdzi on, iż przyznał Pan, że prowadził Pan rozmowy z Panem Tzoanosem przed złożeniem wniosku i że poinformował [on] Pana, że otrzyma pan pomoc finansową, jeśli zgodzi się Pan realizować projekt przy współpracy trzech wskazanych przez niego partnerów. Była to faktycznie propozycja, której złożenie przez urzędnika wspólnotowego należy uznać za niedopuszczalne, wobec czego okoliczność ta winna była zostać niezwłocznie zgłoszona właściwym władzom. Kontynuując pertraktacje z tym urzędnikiem, dał Pan wyraz swej woli uczestniczenia w zakazanych praktykach na szkodę Komisji, mimo iż od długiego czasu utrzymywał Pan stosunki umowne z tą instytucją.

g) W trakcie realizacji projektu E[codata] miał pan wiele możliwości zasygnalizowania, że pan Tzoanos zafałszował procedurę wyboru i że zamierzał bezprawnie wpłynąć na proces przydzielania funduszy. Tymczasem podczas pańskich rozmów z urzędnikami DG XXIII […] nigdy nie podzielił się Pan swymi obawami, a wręcz przeciwnie, ochraniał pan i bronił pana Tzoanosa. Jednakże, gdy był Pan przesłuchiwany przez belgijską policję w lutym 1995 r., zeznał Pan, że w okresie

od 1989 r. do 1990 r. oraz w 1992 r. pan Tzoanos składał już propozycje, w szczególności dotyczące [projektu] Ecodata, które jasno świadczyły o jego zamiarach korupcyjnych. Mimo iż w trakcie przesłuchania przez policję zaprzeczył Pan przyjmowaniu tych propozycji, to jednak fakt, że nie zgłosił Pan wówczas tych prób korupcyjnych władzom ani funkcjonariuszom DG XXIII, lecz, wprost przeciwnie, kontynuował Pan współpracę z panem Tzoanosem, jest istotną przesłanką świadczącą o tym, że postępował pan wbrew prawu.

h) Kiedy w marcu 1993 r. dyrektor generalny DG XXIII zapytał Pana, czy utrzymywał Pan kontakty z panem Tzoanosem w trakcie opracowywania wniosku, zaprzeczył Pan temu, że pan Tzoanos w jakikolwiek sposób ingerował w projekt przed złożeniem wniosku, i oświadczył Pan, że […] 01-Pliroforiki została włączona do projektu zgodnie z zaleceniem pana Tzoanosa wyrażonym w trakcie rozmów, które były z nim prowadzone w czasie przygotowywania Pańskiego wniosku. Zważywszy, że przyznał Pan, iż pan Tzoanos już wcześniej podejmował próby działań o charakterze korupcyjnym, przyjęcie tego zalecenia przed złożeniem Pańskiego wniosku, który miał być następnie oceniany i zatwierdzany przez samego pana Tzoanosa w celu przyznania [spornej pomocy finansowej], stanowi kolejną okoliczność świadczącą o tym, że procedura przyznawania wsparcia była nieprawidłowa i została zafałszowana.

i) W protokole z przesłuchania pana Tzoanosa przez belgijską policję wskazano, że zgodnie z kalendarzem pana Tzoanosa w trakcie okresu opracowywania wniosku dotyczącego projektu Ecodata miały miejsce spotkania między Panem a panem Tzoanosem, a także między nim a Pana współpracownikami. Informacja ta pokrywa się z treścią oświadczeń, o których mowa w ppkt (e) i (f). Wobec tego pismo, które przesłał Pan faksem w dniu 31 marca 1993 r. do dyrektora generalnego [DG XXIII], na jego żądanie, w którym to piśmie wskazał Pan, iż w okresie przygotowania wniosku nie utrzymywał Pan żadnych kontaktów z panem Tzoanosem, należy uznać za oświadczenie nieprawdziwe.

j) Spotkanie pana Tzoanosa z [partnerami projektu] Ecodata, które odbyło się w listopadzie 1992 r. w Brukseli, w lokalu ETIC – jednej z należących do Pana spółek – i które dotyczyło rozdziału funduszy pomiędzy partnerów projektu, wydaje się stanowić przykład takich praktyk noszących znamiona zmowy. Innovence, będąca jedyną spółką tej grupy niepowiązaną ani z Panem, ani z panem Tzoanosem, nie została zaproszona na to ważne spotkanie. Partner włoski – spółka Tourconsult – była reprezentowana przez Pana, działającego w charakterze jej akcjonariusza.

k) Okoliczność, że narzeczona (która następnie została małżonką) pana Tzoanosa pracowała w charakterze przedstawiciela greckiego spółki ETIC (utworzonej przez IPK) w ramach Lex Group (utworzonej przez pana Tzoanosa) potwierdza, że Pańskie związki z panem Tzoanosem zostały nawiązane dawniej i były stosunkowo bliskie".

Decyzja o odzyskaniu pierwszej transzy pomocy finansowej

34 Po zakwestionowaniu przez IPK noty obciążeniowej i wezwania do zapłaty, jakie Komisja skierowała do niej odpowiednio w dniach 13 czerwca i 31 sierpnia 2005 r., Komisja wydała decyzję C(2006) 6452 z dnia 4 grudnia 2006 r. (zwaną dalej „decyzją o odzyskaniu pomocy").

35 W art. 1 tej decyzji Komisja stwierdziła, że na dzień 31 października 2006 r. IPK zobowiązana jest do zapłaty kwoty głównej 318 tys. EUR powiększonej o odsetki za zwłokę od dnia 25 lipca 2005 r. W art. 3 decyzji o odzyskaniu pomocy Komisja poinformowała IPK, że w razie braku zapłaty w terminie piętnastu dni od daty doręczenia decyzji o odzyskaniu pomocy wszczęte zostanie postępowanie egzekucyjne zgodnie

z art. 256 WE. W art. 4 decyzji wskazano, że stanowi ona tytuł wykonawczy w rozumieniu art. 256 akapit pierwszy WE.

36 W dniu 15 maja 2007 r. IPK zwróciła Komisji kwotę zażądaną w decyzji o zwrocie pomocy, bez uznania zobowiązania do jej zapłaty.

Postępowania karne na szczeblu krajowym przeciwko panu Tzoanosowi

37 Postępowanie karne przeciwko panu Tzoanosowi prowadzone w Belgii, dotyczące w szczególności jego działań związanych z projektem Ecodata, zakończyło się wydaniem przez sąd apelacyjny w Brukseli, w dniu 6 maja 2008 r., wyroku stwierdzającego niedopuszczalność ze względu na upływ okresu przedawnienia.

38 Postępowanie karne przeciwko panu Tzoanosowi we Francji, których przedmiotem nie były jego działania dotyczące projektu Ecodata, zakończyło się skazaniem, na mocy wyroku zaocznego Tribunal de grande instance de Paris z dnia 22 września 2000 r. (sprawa nr 9508001053), na karę czterech lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny za szereg oszustw. Wyrok skazujący został potwierdzony wyrokiem Cour d'appel de Paris (sądu apelacyjnego w Paryżu) z dnia 3 listopada 2005 r. (sprawa nr 04/06084). Odwołanie od tego wyroku wniesione przez pana Tzoanosa zostało oddalone przez Cour de cassation (trybunał kasacyjny) wyrokiem z dnia 20 grudnia 2006 r.

Przebieg postępowania i żądania stron

39 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 29 lipca 2005 r. IPK wniosła niniejszą skargę.

40 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 21 grudnia 2006 r. IPK wniosła o zastosowanie środka tymczasowego zmierzającego do zawieszenia przymusowego wykonania decyzji o zwrocie pomocy do dnia wydania przez Sąd prawomocnego orzeczenia w niniejszej sprawie. Wniosek ten zarejestrowano pod sygnaturą T-297/05 R.

41 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 16 lutego 2007 r. IPK wniosła skargę zmierzającą do stwierdzenia nieważności decyzji o zwrocie pomocy, zarejestrowaną pod sygnaturą T-41/07.

42 W postanowieniu z dnia 2 maja 2007 r. w sprawie T-297/05 R IPK International – World Tourism Marketing Consultants przeciwko Komisji, niepublikowanym w Zbiorze prezes Sądu zinterpretował wniosek o zastosowanie środka tymczasowego, o którym mowa w pkt 40 powyżej, jako wniosek zmierzający do uzyskania zawieszenia wykonania zaskarżonej decyzji (pkt 18 wskazanego postanowienia) i oddalił go ze względu na brak pilnego charakteru.

43 Postanowieniem Sądu z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie T-41/07 IPK International – World Tourism Marketing Consultants przeciwko Komisji, niepublikowanym w Zbiorze, pkt 15, Sąd postanowił umorzyć postępowanie w sprawie T-41/07 na podstawie art. 113 regulaminu postępowania, ponieważ IPK zwróciła Komisji kwotę żądaną w decyzji o zwrocie pomocy, wobec czego skarga stała się bezprzedmiotowa.

44 IPK wnosi do Sądu o:

— stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

45 Komisja wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi w całości;

— obciążenie IPK kosztami postępowania.

46 Skarżąca wniosła do Sądu o przesłuchanie kilku osób w charakterze świadków. Ponadto zażądała ona, na podstawie art. 64 § 3 lit. d) i art. 64 § 4 regulaminu postępowania, przedstawienia pewnych dokumentów Komisji. Tak więc zasadniczo zwróciła się ona do Sądu, aby nakazał Komisji przedstawienie w szczególności „pochodzących z DG XXIII oraz z dyrekcji generalnej ds. kontroli finansów dokumentów dotyczących projektu oraz całości dokumentów dotyczących dochodzeń prowadzonych w przedmiocie środków rozpatrywanych w niniejszej sprawie" oraz aby zbadał dokumenty dotyczące pierwszego postępowania spornego przed Sądem (w sprawie T-331/94), gdyż dokumenty te „mają znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej skargi". Także Komisja wymienia nazwiska szeregu osób, które mogłyby zostać powołane na świadków, i sugeruje, aby Sąd oparł się na aktach sprawy T-331/94.

47 Pismem z dnia 30 kwietnia 2010 r. tytułem środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 64 regulaminu postępowania Sąd wezwał strony do złożenia pewnych dokumentów i zadał im pytania, wzywając je do udzielenia odpowiedzi na piśmie. Strony zastosowały się do tych środków organizacji postępowania w wyznaczonych terminach.

48 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (trzecia izba) postanowił otworzyć procedurę ustną.

49 Podczas rozprawy w dniu 9 czerwca 2010 r. wysłuchano wystąpień stron i ich odpowiedzi na pytania ustne postawione przez Sąd. Ponadto na rozprawie, tytułem środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 64 regulaminu postępowania, Sąd wezwał strony do złożenia pewnych dokumentów oraz do złożenia pewnych wyjaśnień na piśmie. Strony zastosowały się do tych środków organizacji postępowania w wyznaczonych terminach. Po przedstawieniu przez strony ich uwag na temat złożonych dokumentów, a także na temat dostarczonych wyjaśnień, procedura ustna została zamknięta w dniu 2 września 2010 r.

Co do prawa

Uwagi wstępne

50 W uzasadnieniu skargi skarżąca podnosi cztery zarzuty. Zarzut pierwszy dotyczy okoliczności, że nie są spełnione wymagane przesłanki stwierdzenia nieważności

decyzji przyznającej pomoc finansową. Zarzuty drugi i trzeci dotyczą odpowiednio naruszenia zasady dobrej administracji oraz braku uzasadnienia w rozumieniu art. 253WE. Zarzut czwarty, podniesiony posiłkowo, dotyczy „zakazu powtarzania unieważnionych decyzji".

51 Sąd stoi na stanowisku, że należy najpierw przedstawić wszystkie argumenty dotyczące dowodu istnienia zmowy, leżące w szczególności u podstaw zarzutu pierwszego, a następnie zbadać je wraz z tym zarzutem.

W przedmiocie dowodu istnienia zmowy oraz w przedmiocie zarzutu pierwszego

Argumenty stron

— W przedmiocie dowodu postępowania o znamionach zmowy, które należy przypisać IPK

52 IPK zaprzecza twierdzeniu, że miała miejsce zmowa zarzucana w zaskarżonej decyzji. Argument ten, który Komisja podniosła po tym, jak pierwsze postępowanie sporne (zob. pkt 18–28 powyżej) zakończyło się dla niej niepowodzeniem, ma na celu jedynie przypisanie bezprawnych działań, których dopuściły się służby Komisji, spółce IPK, będącej ich prawdziwą ofiarą.

53 IPK utrzymuje zasadniczo, że o projekcie Ecodata dowiedziała się za pośrednictwem 01-Pliroforiki podczas rozmowy telefonicznej przeprowadzonej w dniu 16 marca 1992 r., w następstwie której 01-Pliroforiki przedstawiła w dniu 3 kwietnia 1992 r. zarys projektu. IPK w znacznym stopniu dopracowała koncepcję zaprezentowaną w zarysie projektu oraz przekazała Komisji, w dniu 22 kwietnia 1992 r., swą pierwszą propozycję projektu Ecodata, przewidującą współpracę spółek Innovence, Tourconsult i 01-Pliroforiki. Na rozprawie, udzielając odpowiedzi na pytanie Sądu, IPK przyznała jednak, że zarys projektu sporządzony przez 01-Pliroforiki otrzymała dopiero w dniu 20 kwietnia 1992 r., co odnotowano w protokole z rozprawy.

54 Dopiero po decyzji o przyznaniu wsparcia, którą pan Tzoanos po raz pierwszy próbował przeforsować, lecz która została udaremniona dzięki sprzeciwowi IPK, zasadnicza część zadań i funduszy została powierzona 01-Pliroforiki, ze względu na silną pozycję, jaką spółka ta zajmowała w sektorze baz danych. Wbrew stanowisku Komisji żadne porozumienie dotyczące omawianego projektu nie zostało zawarte między IPK a panem Tzoanosem przed wydaniem decyzji o przyznaniu wsparcia i nie przewidywano, że 10% pomocy finansowej zostanie przyznane IPK, zaś pozostałe 90% innym partnerom uczestniczącym w realizacji projektu Ecodata. Kontakty między IPK a panem Tzoanosem, jakie miały miejsce przed wydaniem decyzji o przyznaniu wsparcia, nie miały bowiem żadnego związku z tym projektem i nie mają znaczenia dla niniejszego postępowania. IPK zawsze postępowała lojalnie wobec Komisji i na próżno domagała się przeprowadzenia poufnej rozmowy z przełożonymi pana Tzoanosa, aby złożyć doniesienie o podejmowanych przez niego działaniach.

55 Odnosząc się do akapitu dziewiątego lit. a) zaskarżonej decyzji, czyli do kwestii braku konkretnego zaproszenia do składania propozycji opracowania baz danych takich, jakie zaproponowano w ramach projektu Ecodata, IPK podnosi, że zaproszenie do składania wniosków nie określało kryteriów wyboru w sposób wyczerpujący, wobec czego w zakresie, w jakim w zaproszeniu tym nie wskazano wyraźnie pewnych zastrzeżeń oraz na podstawie części B zaproszenia przedkładane mogły być wszelkie projekty innowacyjne i sprzyjające rozwojowi turystyki ekologicznej. W tym kontekście istnieje oczywisty związek między funduszami przewidzianymi w budżecie ogólnym na rok budżetowy 1992 a zaproszeniem do składania wniosków. Tak więc nie może dziwić fakt, że IPK przedstawiła Komisji projekt Ecodata.

56 Odnosząc się do akapitu dziewiątego lit. b) zaskarżonej decyzji, dotyczącego okoliczności, że wybór projektu Ecodata przez pana Tzoanosa był ponoć nieprawidłowy, IPK wskazuje, że nie miała ona żadnego wpływu na ten akt Komisji o charakterze czysto wewnętrznym, na podstawie którego nie można w każdym razie formułować wniosku o istnieniu zmowy. Ponadto IPK nie może zrozumieć, dlaczego decyzja o przyznaniu wsparcia miałaby być nieprawidłowa, skoro po pierwsze propozycja projektu Ecodata była idealnie dostosowana do potrzeb sieci informacyjnej dotyczącej projektów w dziedzinie turystyki ekologicznej w Europie, o której mowa w ostatecznym budżecie ogólnym na rok budżetowy 1992, a po drugie – jak Komisja sama przyznała, zmieniając treść zaskarżonej decyzji w stosunku do treści przedstawionej w piśmie z dnia 30 września 2004 r. – wybór nie musiał wcale zostać dokonany wyłącznie na podstawie kryteriów, które w zaproszeniu do składania wniosków wskazano tytułem przykładu.

57 Co się tyczy akapitu dziewiątego lit. c) zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym IPK zażądała nierealistycznej kwoty pomocy finansowej wynoszącej 600 tys. ECU i stanowiącej 30% całkowitej dotacji przewidzianej dla około 25 projektów, IPK odpiera argumentację Komisji, twierdząc, że jest ona sprzeczna z „zalecanym podejściem ekonomicznym". Podejście to wyklucza na wstępie rozdrabnianie pomocy finansowej między tak dużą liczbę projektów. Ponieważ IPK oszacowała koszt realizacji projektu Ecodata na 1 mln ECU, złożyła wniosek o dofinansowanie wspólnotowe w przewidzianej wysokości (60%).

58 Odnosząc się do akapitu dziewiątego lit. d) zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym zakomunikowany spółce IPK przez pana Tzoanosa zamiar wyboru projektu Ecodata mógł wyjaśniać, dlaczego spółka ta złożyła swój wniosek, IPK podnosi zasadniczo, że zarówno tekst ostatecznego budżetu ogólnego na rok budżetowy 1992, jak i treść zaproszenia do składania wniosków, zostały ogłoszone i były dostępne publicznie. Aby błędna teza Komisji o rzekomym wycieku informacji mogła zostać udowodniona, teksty te musiałyby być poufne.

59 IPK kwestionuje treść akapitu dziewiątego lit. e) zaskarżonej decyzji, opartego na zeznaniach pana Francka, zgodnie z którym, po pierwsze, tekst wniosku o przyznanie wsparcia finansowego został w całości przygotowany przez pana Tzoanosa i skopiowany przez IPK na papierze z nagłówkiem tej spółki przed przesłaniem go Komisji, a po drugie, od IPK nie oczekiwano rzeczywistego uczestnictwa w projekcie, skoro miała ona otrzymać 10% kwoty spornej pomocy finansowej, zaś pozostałe 90% miało zostać przekazane między innymi spółce 01-Pliroforiki, którą jako uczestnika projektu zaproponował pan Tzoanos. Teza ta nie jest poparta żadnym dowodem. Wręcz przeciwnie, zarys projektu Ecodata został opracowany przez prezesa zarządu 01-Pliroforiki, po czym został on przekazany do wiadomości IPK.

60 Ponadto przed wydaniem decyzji o przyznaniu wsparcia nie była nigdy podnoszona kwestia, że IPK otrzyma 10% sumy pomocy bez wykonania jakiegokolwiek świadczenia wzajemnego. Dopiero po wydaniu tej decyzji pan Tzoanos na próżno próbował ingerować w stosunki między partnerami uczestniczącymi w realizacji projektu Ecodata. Komisja oparła swe błędne twierdzenia wyłącznie na niewiarygodnych zeznaniach pana Francka. Tymczasem nie był on nigdy pracownikiem ani przedstawicielem IPK, a jego rola ograniczała się do zarządzania spółką doradczą, która prowadziła działalność w zakresie wynajmu powierzchni biurowych w Brukseli (Belgia) i z którą IPK była związana umową najmu lokalu biurowego przez okres około jednego roku. IPK wypowiedziała tę umowę ze względu na poważne, szkodliwe dla niej uchybienia, jakich dopuścił się pan Franck. Następnie próbował on zarejestrować w Luksemburgu spółkę pod nazwą IPK International, czemu IPK sprzeciwiła się. Okoliczności te leżą u podstaw fałszywych oskarżeń, jakie pan Franck złożył przeciwko IPK.

61 IPK kwestionuje także akapit dziewiąty lit. f) zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym pan Tzoanos zmusił IPK do zaakceptowania trzech partnerów wyznaczonych przez niego przed wydaniem decyzji o przyznaniu wsparcia. Formułując ten błędny zarzut, Komisja nie wskazała nazwy konkurenta. IPK domyśla się jednak, że chodzi o spółkę Studienkreis, która była żywo zainteresowana uczestnictwem w realizacji projektu Ecodata ze względu na grożącą jej upadłość i na której uczestnictwo w projekcie nalegała Komisja (ww. w pkt 23 wyrok w sprawie IPK-München przeciwko Komisji, pkt 75). Wskazane fakty wystarczą, by podać w wątpliwość wiarygodność tego twierdzenia. Wreszcie analizowane twierdzenie nie tylko nie świadczy o tym, że postępowanie IPK nosiło znamiona zmowy, ale – wręcz przeciwnie – jest ono świadectwem

bezprawności działań Komisji, która utrzymywała niedopuszczalną wspólnotę interesów ze spółką Studienkreis.

62 Odnosząc się do akapitu dziewiątego lit. g) zaskarżonej decyzji, według którego IPK nie powiadomiła Komisji o oszustwach, których dopuścił się pan Tzoanos, IPK utrzymuje, że argument ten nie może być podstawą zarzutu dotyczącego istnienia domniemanej zmowy, ponieważ wszystkie przywoływane w nim okoliczności miały miejsce po wydaniu decyzji o przyznaniu wsparcia. Omawiany argument pozbawiony jest nadto podstaw, gdyż IPK próbowała skarżyć się u urzędników Komisji wyższego szczebla na działania pana Tzoanosa, których padła ofiarą. W tym celu w sierpniu 1992 r. poprosiła o spotkanie z panem von Moltkem, dyrektorem generalnym DG XXIII, bez udziału pana Tzoanosa. Pan von Moltke zaprosił jednak pana Tzoanosa na rozmowę w dniu 30 września 1992 r. i poinformował IPK, że procedura przyznania wsparcia miała prawidłowy przebieg. W odniesieniu do zdarzeń z lat 1989, 1990 i 1992, na które powołuje się Komisja, IPK podnosi, że nie dysponowała ona ówcześnie dowodami ani poszlakami, które uzasadniałyby zwrócenie się do Komisji. Poza tym wskazane zdarzenia nie miały ani związku z projektem Ecodata, ani wpływu na decyzję o przyznaniu wsparcia.

63 Ze względów wskazanych w pkt 53 powyżej IPK odpiera także twierdzenie zawarte w akapicie dziewiątym lit. h) zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym fakt, że w marcu 1993 r. zaprzeczyła ona domniemanym manipulacjom pana Tzoanosa przy projekcie Ecodata przed jego przedłożeniem Komisji, świadczy o tym, że postępowanie IPK nosiło znamiona zmowy.

64 IPK kwestionuje także akapit dziewiąty lit. i) zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym złożyła ona fałszywe oświadczenie, sprzeczne z treścią sporządzonego przez belgijską policję protokołu z przesłuchania pana Tzoanosa, wskazując w przesłanym do pana von Moltkego w dniu 31 marca 1993 r. faksie, że ani pan Freitag, ani jego pracownik, nie utrzymywali kontaktów z panem Tzoanosem na etapie przygotowywania

projektu Ecodata. Kontakty takie nie miały bowiem miejsca. IPK dodaje, że jeśli jakieś kontakty w ogóle miały miejsce, to mogły to być kontakty między panem Tzoanosem, a panem Franckiem, który działał bez upoważnienia IPK i bez wiedzy tej spółki.

65 Odnosząc się do akapitu dziewiątego lit. j) zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym w listopadzie 1992 r. odbyło się spotkanie między panem Tzoanosem, 01-Pliroforiki oraz IPK, która reprezentowała jednocześnie spółkę Tourconsult, IPK podnosi, iż zignorowała okoliczność, że spółki Innovence i Tourconsult nie zostały na nie zaproszone. Nie była także w stanie przewidzieć, że spotkanie to dotyczyć będzie rozdziału zadań między przedsiębiorstwa uczestniczące w projekcie. Podejmowane przy tej okazji przez pana Tzoanosa próby ingerencji nie świadczą zresztą o istnieniu zarzucanej zmowy, gdyż spotkanie to odbyło się po wydaniu decyzji o przyznaniu wsparcia. IPK dodaje, że chociaż faktycznie posiadała ona udział o symbolicznej wartości 1 000 EUR w spółce Tourconsult – którego nie udało jej się zbyć – to jednak nie reprezentowała tej spółki na wskazanym spotkaniu za pośrednictwem pana Freitaga, który nie był umocowany w tym zakresie. Przeciwnie, spółką Tourconsult kierował i reprezentował ją pan F., który występował w imieniu Tourconsult przy okazji wszystkich innych projektów realizowanych dla Komisji. W odpowiedzi na pytanie Sądu IPK wyjaśniła, że na próżno próbowała uzyskać zwrot swego wynoszącego 1 000 EUR wkładu kapitałowego od pana F. i że ostatecznie zrezygnowała z występowania w tej sprawie na drogę sądową.

66 Odnosząc się wreszcie do akapitu dziewiątego lit. k) zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym pani Sapountzaki, narzeczona i przyszła małżonka pana Tzoanosa pracowała w charakterze przedstawiciela greckiego spółki ETIC, utworzonej przez IPK, w ramach Lex Group, która z kolei została utworzona przez pana Tzoanosa, co potwierdza, że związki między panem Freitagiem a panem Tzoanosem zostały nawiązane dawniej i były stosunkowo bliskie, IPK utrzymuje, że nie wiedziała o stosunkach osobistych istniejących między panem Tzoanosem a jego narzeczoną, że narzeczona pana Tzoanosa, jako rzekomy właściciel Lex Group była dla IPK jedynie osobą do kontaktu w Grecji i że, w każdym razie, okoliczność ta nie pozwala stwierdzić, że między IPK a państwem Tzoanos istniały od dawna bliskie związki.

67 Ponadto nie dość, że Komisja uzasadniła swe twierdzenia wątpliwymi oświadczeniami pana Tzoanosa, przeciwko któremu prowadzone były postępowania karne we Francji i w Belgii, oraz pana Francka, który dopuścił się uchybień w ramach swych działań na rachunek IPK, to jeszcze nie wzięła ona w wystarczającym zakresie pod uwagę pewnych okoliczności łagodzących przeczących istnieniu zmowy. Tak więc przeciwko IPK nigdy nie wszczęto żadnego postępowania karnego, zaś władze francuskie i belgijskie doszły do wniosku, iż nie istnieją najmniejsze wątpliwości, że winą za popełnienie naruszenie należy obciążyć pana Freitaga. Poza tym wewnętrzne dochodzenia przeprowadzone przez Komisję nie wykazały, że sporna pomoc finansowa została przyznana w sposób nieprawidłowy.

68 Przeciwnie, z pierwszego postępowania spornego wynika, że Komisja wywierała bezprawne naciski na IPK (ww. w pkt 23 wyrok w sprawie IPK-München przeciwko Komisji, pkt 75, 85). Co więcej, we właściwym czasie doniosła o działaniach pana Tzoanosa i od sierpnia 1992 r. próbowała umówić się z panem von Moltkem na poufne spotkanie, które dotyczyłoby tej kwestii.

69 IPK wyjaśnia, że śledztwo prowadzone przez belgijską policję było konsekwencją skargi wniesionej przez IPK w dniu 27 kwietnia 1994 r. przeciwko panu von Moltkemu oraz wywiadu, jakiego w dniu 4 maja 1994 r. udzieliła dziennikowi *The European*. IPK nie wnosiłaby skargi, gdyby obawiała się, że narazi ją to na ściganie karne, a zatem jedynym wiarygodnym wyjaśnieniem tego kroku jest okoliczność, że między tą spółką a panem Tzoanosem nie było zmowy. Przeciwnie, IPK sprzeciwiła się żądaniom pana Tzoanosa, zapewniając we własnym zakresie wykonanie i koordynację znacznej części projektu Ecodata, wbrew oczekiwaniom pana Tzoanosa, który zamierzał faworyzować 01-Pliroforiki. Ponieważ IPK zainwestowała swe własne środki w projekt Ecodata, którego całkowity koszt przekraczał 1 mln EUR, miała ona osobisty i bezpośredni interes w powodzeniu tego przedsięwzięcia. Jednakże gdyby zarzucana zmowa istniała, wydarzenia musiałyby się potoczyć inaczej. W szczególności w takim wypadku IPK przestrzegałaby rzekomych porozumień, tak aby pobrać część pomocy finansowej, nie wykonując w zamian żadnego świadczenia.

70 Komisja twierdzi, że niniejszy spór należy umieścić w kontekście systemu korupcyjnego, jaki stworzył pod koniec lat 80. i na początku lat 90. były kierownik wydziału ds. turystyki DG XXIII, pan Tzoanos. System ten polegał zasadniczo na wypłacaniu „honorariów" proporcjonalnych do przyznanych przez Komisję dotacji spółkom-konsultantom kontrolowanym przez pana Tzoanosa bądź jego narzeczoną, a potem małżonkę – panią Sapountzaki. Komisja wskazuje, że pan Tzoanos został prawomocnie skazany za tego rodzaju przestępstwa we Francji i że postępowanie karne skierowane przeciwko niemu i jego małżonce toczy się jeszcze w Belgii.

71 Pan Tzoanos jest poszukiwany na mocy międzynarodowego nakazu aresztowania i przypuszczalnie przebywa w Grecji, która odmawia jego ekstradycji. Pan Tzoanos, przezywany „panem trzydzieści procent", znany był ze swej sprzedajności w zainteresowanych kręgach, w szczególności zaś dyrektorowi i właścicielowi IPK, panu Freitagowi. Według różnych protokołów sporządzonych przez belgijską policję panowie Freitag i Tzoanos pozostawali w kontakcie od 1989 r. Tak więc pan Tzoanos zaproponował panu Freitagowi pozycję komandytariusza w swej spółce European Travel Monitor, by ułatwić uzyskiwanie przez tę spółkę kontraktów od Komisji. Ponadto tylko w okresie od 1991 r. do 1992 r. spółki kontrolowane przez pana Freitaga uzyskały od Komisji dotacje w wysokości 949 365 ECU.

72 Co się tyczy projektu Ecodata Komisja powtarza tezę, że pan Tzoanos poinformował pana Freitaga o możliwości otrzymania znacznej kwoty pomocy finansowej dla systemu informacyjnego dotyczącego projektów w dziedzinie turystyki ekologicznej. Pan Tzoanos dał do zrozumienia, że IPK mogłaby uzyskać taką pomoc finansową, jeśli złoży stosowny wniosek, który zostanie jej przesłany w postaci dokumentu zredagowanego wcześniej. Wyłącznie z tego tytułu otrzymała zatem 10% funduszy. Reszta środków finansowych została rozdzielona między pozostałych uczestników projektu i w znacznej mierze trafiła do 01-Pliroforiki, spółki greckiej, która – podobnie jak Lex Group – znajdowała się pod wpływem pana Tzoanosa i która była przezeń bezprawnie faworyzowana (wyrok Sądu z dnia 19 marca 1998 r. w sprawie T-74/96 Tzoanos przeciwko Komisji, RecFP s. I-A-129, II-343, pkt 252–255).

73 Ponieważ inne podmioty gospodarcze nie miały możliwości dowiedzenia się o możliwości ubiegania się o tę pomoc finansową, w braku wyraźnego zaproszenia do składania wniosków, IPK była jedynym podmiotem, który złożył wniosek o przyznanie wsparcia finansowego dla utworzenia bazy danych dla projektów w dziedzinie turystyki ekologicznej. W okresie urlopów letnich pan Tzoanos mógł bez trudności przyznać pomoc IPK, i to mimo wyrażonego przez Studienkreis – która współpracowała już z Komisją przy realizacji podobnego projektu – zdziwienia, że przyznanie pomocy nastąpiło tak szybko i bez zaproszenia do składania wniosków.

74 Nawet przed wydaniem decyzji o przyznaniu wsparcia spółka ETIC, utworzona przez IPK, była reprezentowana w Grecji przez spółkę Lex Group, w której 10% udziałów posiadał pan Tzoanos (ww. w pkt 72 wyrok w sprawie Tzoanos przeciwko Komisji, pkt 58–79). Osobą odpowiedzialną za relacje z klientami była pani Sapountzaki, czyli narzeczona, a później małżonka pana Tzoanosa.

75 Po wydaniu decyzji o przyznaniu wsparcia pan Freitag nie czuł się już związany porozumieniem zawartym z panem Tzoanosem, wobec czego ten drugi został zmuszony do wywarcia presji na IPK, aby wymóc realizację projektu w przewidzianym początkowo kształcie.

76 Kiedy w dniu 26 marca 1993 r. sprawa projektu Ecodata została odebrana panu Tzoanosowi, IPK, 01-Pliroforiki oraz dwie inne pozostałe spółki partnerskie porozumiały się co do rozdziału kwestii finansowych i technicznych projektu, który w tym stanie rzeczy nie mógł już zostać ukończony w przewidzianym terminie. To właśnie w tych okolicznościach Komisja postanowiła, decyzją odmowną z dnia 3 sierpnia 1994 r. (zob. pkt 17 powyżej) nie wypłacać drugiej transzy pomocy finansowej.

77 Ponieważ IPK doprowadziła do stwierdzenia nieważności decyzji odmownej z dnia 3 sierpnia 1994 r. pod koniec pierwszego postępowania spornego, Komisja wydała zaskarżoną decyzję, opierając się po pierwsze na informacjach dotyczących istnienia zmowy między panami Tzoanosem i Freitagiem, uzyskanych od czasu wydania decyzji odmownej, a po drugie na „wyraźnie zasygnalizowanej przez sądy wspólnotowe" (ww. w pkt 23 wyrok w sprawie IPK-München przeciwko Komisji, pkt 92; opinia rzecznika generalnego J. Mischa przedstawiona w postępowaniu, w którym zapadł ww. w pkt 28 wyrok w sprawie IPK-München i Komisja, Rec. s. I-4630, pkt 101) możliwości zażądania zwrotu całości pomocy finansowej zgodnie z zasadą fraus omnia corrumpit.

78 Odnosząc się bardziej szczegółowo do akapitu dziewiątego lit. a) zaskarżonej decyzji, dotyczącego kwestii braku konkretnego zaproszenia do składania wniosków dotyczących opracowania bazy danych takiej jak projekt Ecodata, Komisja utrzymuje, iż zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie w dziedzinie pomocy finansowej kwestię kwalifikowalności projektu rozstrzyga się na podstawie zaproszenia do składania wniosków. Tymczasem wniosek IPK nie spełniał żadnego z kryteriów wyboru, jakie określono w zaproszeniu do składania wniosków. W odpowiedzi na argument IPK, że ostateczny budżet ogólny na rok budżetowy 1992 przewidywał przeznaczenie sumy 530 tys. ECU na finansowanie utworzenia sieci informacyjnej dotyczącej projektów turystyki ekologicznej w Europie, którego związek z zaproszeniem do składania wniosków był „oczywisty", Komisja podnosi, że „zwykły" wnioskodawca nie mógł zdawać sobie sprawy z tego, że zaproszenie do składania wniosków dotyczyło także pomocy finansowej, o której wspomniano w jednym tylko zdaniu zawartym na stronie 659 wskazanego budżetu ogólnego. Komisja dodaje, że w pkt B zaproszenia do składania wniosków wyraźnie odesłano do kryteriów zawartych w pkt D. Jednakże IPK nie próbowała nawet wykazać w swym wniosku o udzielenie wsparcia finansowego, że zaproponowany projekt spełnia kryteria wyboru, co przewidywał pkt C 2 zaproszenia do składania wniosków. Według Komisji zaniechanie to świadczy o tym, że IPK była pewna otrzymania wnioskowanej pomocy finansowej. Tymczasem jedynie pan Tzoanos – osoba, która faktycznie decydowała o przyznaniu pomocy – mógł być źródłem powstania takiej pewności. W tym stanie rzeczy nie budzi zdziwienia okoliczność, że IPK była jedynym podmiotem, który przedłożył propozycję odpowiadającą opisowi zawartemu na stronie 659 ostatecznego budżetu ogólnego na rok budżetowy 1992 i że nie zrobiła tego spółka Studienkreis, mimo iż mogła ona być szczególnie zainteresowana realizacją tego rodzaju projektu.

79 Według Komisji, jeśli związek między ostatecznym budżetem ogólnym na rok budżetowy 1992 a zaproszeniem do składania wniosków był tak oczywisty, jak twierdzi IPK, to zaskakujące jest, że – jak twierdzi Komisja – to po stronie 01-Pliroforiki lub – zgodnie ze wskazaną przez IPK alternatywną wersją – greckiego przedsiębiorcy pana C., a nie jej samej, zrodziła się koncepcja projektu Ecodata w kwietniu 1992 r. Dziwne jest także, że w marcu 1993 r. pan Fraitag oświadczył jeszcze panu von Moltkemu w rozmowie telefonicznej oraz na piśmie, że inicjatywa realizacji projektu Ecodata pochodziła od niego samego. Te sprzeczne opisy podważają wiarygodność i prawdopodobieństwo prawdziwości twierdzeń IPK. Oświadczenia przedstawicieli 01-Pliroforiki złożone funkcjonariuszom Komisji przeprowadzającym audyt jej księgowości w dniu 18 października 1993 r., w świetle których to od IPK po raz pierwszy usłyszeli oni o projekcie Ecodata, także nie odpowiadają wersji przedstawionej przez IPK. Według Komisji prawdopodobne jest również, że pan Tzoanos, urzędnik odpowiadający za sprawę zaproszenia do składania wniosków i odgrywający decydującą rolę przy wydaniu decyzji o przyznaniu wsparcia, sam zredagował zaproszenie do składania wniosków w taki sposób, aby obejmowało ono pomoc finansową, o której mowa na stronie 659 ostatecznego budżetu ogólnego na rok budżetowy 1992. Sytuacja taka silnie sprzyjała rozwojowi systemu korupcyjnego wprowadzonego przez pana Tzoanosa i polegającego na udzielaniu pomocy finansowej w zamian za prowizję.

80 Odnosząc się do akapitu dziewiątego lit. b) zaskarżonej decyzji, dotyczącego okoliczności, że wybór projektu Ecodata przez pana Tzoanosa był ponoć nieprawidłowy, Komisja wskazuje, że IPK nie mogła oczywiście sama podjąć decyzji o przyznaniu wsparcia, mogła jednak wpłynąć na jej treść, zgadzając się – w ramach wcześniejszego porozumienia narzuconego przez właściwego urzędnika – na współpracę z 01-Pliroforiki. Jedynie istnienie takiego wcześniejszego porozumienia może wyjaśniać, dlaczego spośród 301 wniosków przedstawionych w odpowiedzi na zaproszenie do składania wniosków, z czego tylko 25 mogło zostać uwzględnionych, pan Tzoanos wybrał wniosek IPK, zwłaszcza że miał on świadomość tego, że projekt Studienkreis, który był już finansowany przez Wspólnotę, był bardzo zbliżony do projektu Ecodata. W każdym razie IPK nie zaproponowała w tym względzie żadnego innego przekonywającego wyjaśnienia.

81 W odniesieniu do akapitu dziewiątego lit. c) zaskarżonej decyzji, w którym mowa jest o nierealistycznej kwocie pomocy finansowej wynoszącej 600 tys. ECU i stanowiącej

30% wynoszącej 2 mln ECU całkowitej dotacji przewidzianej dla około 25 projektów, Komisja podnosi, że jest to jednoznaczna wskazówka świadcząca o tym, że sprawa była z góry rozstrzygnięta. Wniosek o przyznanie jednej trzeciej ogólnej kwoty dotacji dla jednego tylko projektu jest bowiem zjawiskiem wyjątkowo rzadkim.

82 Co się tyczy akapitu dziewiątego lit. d) zaskarżonej decyzji, Komisja podnosi, że jedynie skierowanie przez pana Tzoanosa wcześniejszego zaproszenia do IPK może tłumaczyć fakt, że spółka ta złożyła wniosek o udzielenie wsparcia finansowego, którego treść nie odpowiadała opublikowanym obiektywnym kryteriom przyznawania pomocy i w którym zawnioskowano o przyznanie kwoty oczywiście nieproporcjonalnej w stosunku do całkowitego budżetu omawianego programu subwencji. Ponieważ bowiem przygotowanie każdego wniosku o przyznanie wsparcia finansowego jest czasochłonne i kosztowne, żaden rozsądny podmiot gospodarczy nie sporządziłby go, gdyby nie widział szansy na jego pozytywne rozpatrzenie. IPK nie przeciwstawia tym wywodom żadnego wiarygodnego argumentu, zaś próby przedstawienia wyjaśnienia są abstrakcyjne, nierealistyczne i sprzeczne.

83 Odnosząc się do akapitu dziewiątego lit. e) zaskarżonej decyzji, dotyczącego w szczególności zeznań pana Francka, Komisja odpiera tezę IPK, że pan Franck nie pracował dla tej spółki w Brukseli. Na prośbę pana Freitaga utworzył on tamże spółkę ETIC Headquarters Bruxelles, która miała nawiązywać i poszerzać kontakty z instytucjami wspólnotowymi. W tym właśnie kontekście pan Franck spotkał pana Tzoanosa i dowiedział się o projekcie Ecodata. Pan Franck był też wymieniony pośród ekspertów IPK we wniosku o przyznanie wsparcia finansowego dla tego projektu. Jego zeznania są zatem decydujące dla ustalenia faktów i dlatego właśnie IPK próbuje podważyć ich wiarygodność.

84 W odniesieniu do akapitu dziewiątego lit. f) zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym pan Tzoanos zmusił IPK do zaakceptowania trzech partnerów projektu wyznaczonych przez niego przed wydaniem decyzji o przyznaniu wsparcia, Komisja zaprzecza twierdzeniu IPK, zgodnie z którym 01-Pliroforiki podjęła inicjatywę przedłożenia IPK zarysu projektu. Przedstawiony przez IPK opis faktów jest sprzeczny z wiarygodnymi i wzajemnie spójnymi oświadczeniami panów Francka i Bauscha, a także

z treścią faksu z dnia 31 marca 1993 r. przesłanego do pana von Moltkego przez pana Freitaga, zgodnie z którym IPK była inicjatorem projektu Ecodata i wybrała partnerów do jego realizacji.

85 Co się tyczy akapitu dziewiątego lit. g) zaskarżonej decyzji, według którego, w szczególności, w trakcie postępowania IPK nie powiadomiła wyższych urzędników Komisji o oszustwach, których dopuścił się pan Tzoanos, Komisja utrzymuje, że to zaniechanie świadczy w sposób oczywisty o istnieniu zmowy między panem Tzoanosem a panem Freitagiem podczas wydawania decyzji o przyznaniu wsparcia, a nawet jest jedynym wiarygodnym wyjaśnieniem takiej zmowy. Składając donos na pana Tzoanosa u jego przełożonego IPK narażałaby się bowiem na ryzyko ujawnienia prawdziwego przebiegu zdarzeń, a w konsekwencji utraty spornej pomocy finansowej. Jeśli chodzi o rzekome żądanie IPK odbycia poufnego spotkania z panem von Moltkem w obecności pana Tzoanosa, Komisja dodaje, że wystarczyłoby, gdyby IPK odbyła z nim rozmowę telefoniczną.

86 Odnosząc się do akapitu dziewiątego lit. h) zaskarżonej decyzji, według którego pan Tzoanos ingerował w projekt Ecodata przed jego przedstawieniem Komisji i zarekomendował 01-Pliroforiki jako partnera, Komisja wyjaśnia, że w trakcie przeprowadzonej w marcu 1993 r. rozmowy telefonicznej z panem von Moltkem pan Freitag oświadczył, że na etapie przygotowywania projektu między kwietniem a czerwcem 1992 r. rozmawiał z panem Tzoanosem na temat krajów i przedsiębiorstw, jakie mają zostać włączone w realizację projektu, czego wynikiem było zarekomendowanie przez pana Tzoanosa spółki 01-Pliroforiki. Oświadczenie to jest jednak sprzeczne z treścią powtarzanego przez IPK twierdzenia, że pomysłodawcą projektu Ecodata była 01-Pliroforiki. Poza tym samo to oświadczenie pana Freitaga dowodzi istnienia między panem Tzoanosem a IPK współpracy o znamionach zmowy.

87 Co się tyczy akapitu dziewiątego lit. i) zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym IPK złożyła fałszywe oświadczenie, sprzeczne z treścią sporządzonego przez belgijską policję protokołu z przesłuchania pana Tzoanosa, wskazując w przesłanym do pana von Moltkego w dniu 31 marca 1993 r. faksie, że ani pan Freitag, ani jego współpracownicy, nie utrzymywali kontaktów z panem Tzoanosem na etapie przygotowywania

projektu Ecodata, Komisja wyjaśnia, że to fałszywe oświadczenie, o którego nieprawdziwości świadczy kilka dokumentów zawartych w aktach sprawy, stanowi dodatkową okoliczność wskazującą na istnienie zmowy między panem Tzoanosem a IPK. Komisja dodaje, że linia obrony IPK nie jest w tym względzie jasna, zwłaszcza że spółka ta nie zaprzecza tezie, że w okresie poprzedzającym przedłożenie projektu Ecodata Komisji miały miejsce spotkania między panem Freitagiem lub panem Franckiem a panem Tzoanosem.

88 Odnosząc się do akapitu dziewiątego lit. j) zaskarżonej decyzji, według którego w listopadzie 1992 r. miało miejsce spotkanie między panem Tzoanosem, 01-Pliroforiki a IPK, Komisja uściśla, iż wskazywana przez IPK okoliczność, że spotkanie to odbyło się po wydaniu decyzji o przyznaniu wsparcia, nie pozwala podważyć tezy, że spotkanie to świadczy o tym, że podjęta na nim przez pana Tzoanosa próba ingerencji zmierzającej do rozdzielenia zadań i funduszy w sposób odpowiadający wcześniejszym uzgodnieniom nosiła znamiona zmowy.

89 W odniesieniu do akapitu dziewiątego lit. k) zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym zatrudnienie pani Sapountzaki, narzeczonej i przyszłej małżonki pana Tzoanosa, w charakterze przedstawiciela spółki ETIC potwierdza, że związki między panem Freitagiem a panem Tzoanosem zostały nawiązane dawniej i były stosunkowo bliskie, Komisja przypomina, że IPK od dawna wiedziała o sprzedajności pana Tzoanosa, co czyni niewiarygodnym twierdzenie tej spółki, że kontaktowała się z nim jedynie dlatego, że był on kierownikiem wydziału Komisji i tylko w celu uzyskania wskazówek.

90 Komisja zaprzecza, że okoliczności opisane przez IPK (pkt 67 powyżej) mogą podważyć poszlaki istnienia zmowy. To samo tyczy się okoliczności, że przeciwko panu Freitagowi nie jest prowadzone postępowanie karne. Okoliczność taka nie stoi na przeszkodzie interwencji Komisji w przypadku istnienia wystarczającej ilości poszlak świadczących o istnieniu zmowy (opinia rzecznika generalnego J. Mischa przedstawiona w postępowaniu, w którym zapadł ww. w pkt 28 wyrok w sprawie IPK-München i Komisja, pkt 101).

91 To samo tyczy się wewnętrznych dochodzeń Komisji wobec pana Tzoanosa. Oprócz faktu, że IPK nie sprecyzowała, na jakie konkretnie dochodzenia się powołuje, ani w jakim zakresie dochodzenia te mogą świadczyć o braku jej winy, Komisja utrzymuje, że belgijskie postępowanie karne przeciwko panu Tzoanosowi jest jeszcze w toku, wobec czego może ono dostarczyć nowych informacji. Również wewnętrzne dochodzenia Komisji nie zostały jeszcze definitywnie zakończone. Ponadto IPK przytacza jedynie w sposób fragmentaryczny ww. w pkt 23 wyrok w sprawie IPK-München przeciwko Komisji (pkt 75 i 85), który nie zawiera w rzeczywistości żadnych twierdzeń stanowiących poparcie dla jej argumentu.

92 Jeśli chodzi o złożoną przez IPK skargę, Komisja podkreśla, że skarga ta, której tekstu IPK nie dostarczyła, skierowana została przeciwko panu von Moltkemu, a nie przeciwko panu Tzoanosowi. W ten sposób IPK próbowała skierować podejrzenia ciążące na panu Tzoanosie na pana Moltkego, a podejrzenia ciążące na 01-Pliroforiki na spółkę Studienkreis. Skarga IPK stanowi zatem, wprost przeciwnie, dodatkowy element świadczący o istnieniu zmowy.

93 Co się tyczy sprzeciwu IPK wobec nacisków wywieranych przez pana Tzoanosa, Komisja podnosi, że sprzeciw ten, wyrażony dopiero po wydaniu decyzji o przyznaniu spornej pomocy finansowej, nie uprawnia do wniosku, że przed wydaniem rzeczonej decyzji zmowa nie istniała.

94 Odnosząc się wreszcie do okoliczności wniesienia przez IPK własnego wkładu kapitałowego w realizację projektu Ecodata, Komisja utrzymuje, że wniesienie takiego wkładu nie było warunkiem koniecznym uzyskania współfinansowania ze strony Komisji.

— W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego okoliczności, że nie zostały spełnione wymagane przesłanki stwierdzenia nieważności decyzji przyznającej pomoc finansową

95 W pierwszej kolejności IPK utrzymuje, że określone w rozporządzeniu nr 2988/95 właściwe przesłanki stwierdzenia nieważności ze skutkiem wstecznym decyzji o przyznaniu funduszy wspólnotowych nie są spełnione w niniejszej sprawie. Zaskarżona decyzja narusza rozporządzenie nr 2988/95 w szczególności dlatego, że u podstaw wydania decyzji o przyznaniu wsparcia nie leży nieprawidłowość w rozumieniu tego rozporządzenia. Posiłkowo IPK podnosi, że w każdym razie Komisja nie była uprawniona do wydania zaskarżonej decyzji, gdyż upłynął okres przedawnienia, o którym mowa w art. 3 tego rozporządzenia.

96 Według IPK, jak wynika z motywów 3 i 4 rozporządzenia nr 2988/95, akt ten ma zastosowanie do wszystkich dziedzin polityki wspólnotowej, a więc także do odzyskiwania funduszy wspólnotowych przez organy Wspólnoty. Struktura i cel omawianego rozporządzenia wskazują, że jego zakres zastosowania może zostać rozszerzony o środki podejmowane przez Komisję, gdy w grę wchodzą interesy finansowe Wspólnot, bez względu na to, czy chodzi o scentralizowane, czy zdecentralizowane wykonywanie prawa wspólnotowego. Ponadto, jak wynika z orzecznictwa, w niniejszej sprawie rozporządzenie to stosuje się z mocą wsteczną i niezależnie od okoliczności, że przyznanie rozpatrywanej pomocy finansowej nastąpiło przed jego wejściem w życie.

97 IPK utrzymuje, że stwierdzenie nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia nr 2988/95, czyli w tym przypadku bezprawności decyzji o przyznaniu wsparcia, stanowi warunek wstępny cofnięcia korzyści na podstawie art. 4 ust. 1 tego aktu. Tymczasem istnieje domniemanie, że decyzja o przyznaniu wsparcia jest zgodna z prawem, zaś Komisja nie dostarczyła ciążącego na niej dowodu bezprawności tego aktu, w szczególności ze względu na rzekomą zmowę, zarzucaną w zaskarżonej decyzji.

98 W tym względzie IPK zaprzecza istnieniu zmowy zarzucanej przez Komisję w zaskarżonej decyzji (zob. pkt 33, 52–67 powyżej). Ponadto twierdzi, że Komisja nie wzięła pod uwagę szeregu okoliczności świadczących o tym, że zmowa nie istniała (zob. pkt 67 powyżej).

99 W każdym razie, nawet przy założeniu, że istniała nieprawidłowość w rozumieniu art. 1 ust. 2 i art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95, IPK utrzymuje, że przedawnienie przewidziane w art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia stoi na przeszkodzie cofnięciu decyzji o przyznaniu wsparcia mocą zaskarżonej decyzji. W tym względzie IPK twierdzi, że – wbrew twierdzeniom Komisji – przedawnienie dotyczy nie tylko sankcji, ale także środków administracyjnych, co zostało potwierdzone w orzecznictwie.

100 IPK utrzymuje w tym względzie, że czteroletni okres przedawnienia, biegnący od daty stwierdzenia nieprawidłowości, upłynął już, gdy wydawano zaskarżoną decyzję, w dniu 13 maja 2005 r., ponieważ zarzucana zmowa miała miejsce przed wydaniem decyzji o przyznaniu wsparcia w dniu 4 sierpnia 1992 r. W związku z tym IPK zaprzecza istnieniu ciągłego lub powtarzającego się naruszenia, które zdaniem Komisji przejawiało się uchybieniem rzekomemu obowiązkowi informowania oraz lojalności ciążącemu na każdym beneficjencie pomocy wspólnotowej. Przyjęcie takiej tezy doprowadziłoby do sytuacji, w której wskazany w art. 3 rozporządzenia nr 2988/95 okres przedawnienia nigdy nie rozpoczynałby biec, gdyż rzeczony obowiązek informowania i lojalności dotyczy każdej nieprawidłowości. IPK podnosi zresztą, że Komisja oparła swój zarzut dotyczący istnienia zmowy na faktach, o których wiedziała od 1996 r., wobec czego mogła powołać się na nie dużo wcześniej, w ramach nowej decyzji dotyczącej stwierdzenia nieważności decyzji o przyznaniu wsparcia. Ponieważ Komisja tego nie zrobiła, IPK ma prawo – ponad jedenaście lat po pomyślnym ukończeniu projektu Ecodata – domagać się przywrócenia pewności prawa.

101 Ponadto okres przedawnienia nie został w niniejszej sprawie przerwany. IPK podnosi w tym względzie, po pierwsze, że decyzja odmowna z dnia 3 sierpnia 1994 r. nie

tylko nie była oparta na zarzucie dotyczącym zmowy, ale nie miała też tego samego przedmiotu co zaskarżona decyzja, gdyż ograniczała się do odmowy wypłaty drugiej transzy pomocy finansowej, a po drugie że stanowiła ona akt o którym IPK winna zostać zawiadomiona, a który odnosi się do śledztwa lub postępowania w sprawie nieprawidłowości w rozumieniu art. 3 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia nr 2988/95. Co więcej, według IPK, zarzut dotyczący zmowy, który Komisja podniosła w sprawie T-331/94 dopiero w swych uwagach przedstawionych po odesłaniu sprawy Sądowi przez Trybunał, był zarzutem spóźnionym, niezwiązanym z przedmiotem sporu, a zatem niedopuszczalnym (ww. w pkt 23 wyrok w sprawie IPK-München przeciwko Komisji, pkt 90). Dlatego okres przedawnienia nie został także przerwany w postępowaniu w sprawie T-331/94.

102 Zdaniem IPK, nawet gdyby uznać, że okres przedawnienia uległ przerwaniu, to skoro Komisja nie nałożyła sankcji ani nie zawiesiła postępowania administracyjnego, maksymalny okres ośmiu lat, przewidziany w art. 3 ust. 1 akapit czwarty rozporządzenia nr 2988/95 upłynął w chwili wydania zaskarżonej decyzji.

103 Posiłkowo IPK podnosi, że w razie uznania, że rozporządzenie nr 2988/95 nie powinno zostać zastosowane – mimo iż ma ono charakter lex specialis – a zamiast niego zastosowanie znaleźć winny zasady ogólne, ścisłe wymogi, jakim podlega cofnięcie bezprawnego aktu administracyjnego z mocą wsteczną, nie zostały w niniejszej sprawie spełnione.

104 W odniesieniu do przywołanego przez Komisję art. 119 ust. 2 i do art. 72 ust. 2 rozporządzenia finansowego IPK wskazuje, że kwestia, czy omawiana pomoc finansowa stanowi dotację w rozumieniu tytułu VI rozporządzenia finansowego, może pozostać otwarta. Artykuł 119 ust. 2 tego rozporządzenia nie stanowi sam w sobie wystarczającej podstawy prawnej cofnięcia decyzji o przyznaniu wsparcia, gdyż przewiduje on ustanowienie w tym względzie zasad wykonawczych. Tymczasem ani w motywach zaskarżonej decyzji, ani w odpowiedzi Komisji na skargę nie wskazano zasad wykonawczych, na podstawie których decyzja o przyznaniu wsparcia mogłaby zostać cofnięta. W każdym razie art. 72 rozporządzenia finansowego nie stanowi takiej zasady wykonawczej. Co więcej, zaskarżona decyzja nie przewiduje zawieszenia,

zmniejszenia ani zaprzestania wypłacania dotacji w rozumieniu art. 119 ust. 2 rozporządzenia finansowego, gdyż podjęcie takiego środka wymaga wydania odrębnego nakazu zwrotu pomocy. Wreszcie w braku konkretyzującego przepisu prawa wtórnego paremia prawnicza fraus omnia corrumpit także nie stanowi podstawy prawnej stwierdzenia nieważności decyzji o przyznaniu pomocy finansowej.

105 Komisja stoi na stanowisku, że skoro IPK otrzymała omawianą pomoc finansową bezpośrednio z budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich, to odzyskanie tej pomocy uregulowane jest w tytule VI (dotacje) rozporządzenia finansowego. Mimo że tytuł ten nie zawiera wyraźnej reguły, która dotyczyłaby dotacji przyznanej w wyniku zmowy, to art. 119 ust. 2 rozporządzenia finansowego – mając na względzie zasadę fraus omnia corrumpit oraz fakt, że wymuszanie dotacji w drodze oszustwa objęte jest elementarnym zakazem – winien być interpretowany rozszerzająco i uznany za podstawę prawną zaskarżonej decyzji. Techniczne kwestie dotyczące przeprowadzania windykacji uregulowane są w art. 72 ust. 2 rozporządzenia finansowego.

106 W tym względzie nie przewidziano żadnego okresu przedawnienia, a przepisy rozporządzenia nr 2988/95 w dziedzinie przedawnienia nie mają zastosowania w drodze analogii. W odpowiedzi na pytania Sądu Komisja przyznała jednak, zarówno na piśmie, jak i na rozprawie, iż przy założeniu, że zastosowanie miałaby reguła przedawnienia przewidziana w art. 3 ust. 1 rozporządzenia – co jednak nie ma miejsca, gdyż rozporządzenie to nie stanowi podstawy prawnej zaskarżonej decyzji – jej wsteczne zastosowanie w niniejszej sprawie należałoby dopuścić w świetle odnośnego orzecznictwa, co odnotowano w protokole z rozprawy. Na rozprawie Komisja wyjaśniła ponadto, że w każdym razie – jak uznano w orzecznictwie – obowiązek zwrotu pomocy przez IPK jest prostą konsekwencją faktu, że spółka ta uzyskała korzyść finansową, dopuszczając się nadużycia, wobec czego żądanie zwrotu nie musi mieć w prawie

pierwotnym czy wtórnym podstawy prawnej takiej jak przewidziana w art. 4 rozporządzenia nr 2988/95.

107 Posiłkowo Komisja podnosi, że zaskarżona decyzja jest także uzasadniona w świetle rozporządzenia nr 2988/95, w szczególności zaś w świetle art. 1 ust. 2, art. 4 ust. 1 i art. 7, a także art. 2 i 3 protokołu do Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich odnoszącymi się do korupcji biernej i czynnej, której kryteria zostały spełnione w niniejszej sprawie. Pan Tzoanos potraktował bowiem IPK w sposób preferencyjny, przyznając jej sporną pomoc finansową bez wyraźnego zaproszenia do składania wniosków, w zamian za udział spółki 01-Pliroforiki w projekcie Ecodata prowadzonym przez IPK. W tym względzie wskazana przez IPK okoliczność, że sama ta spółka nie popełniła bezpośrednio oszustwa, jest bez znaczenia, ponieważ zgodnie z art. 7 rozporządzenia nr 2988/95 środki administracyjne mogą być także stosowane wobec osób, które uczestniczyły w nieprawidłowości. W niniejszej sprawie istnieje szereg okoliczności, które wydają się wskazywać, że działania IPK nosiły znamiona korupcji czynnej, jako że spółka ta zgodziła się – w celu uzyskania spornej pomocy finansowej – sformować zespół do realizacji projektu Ecodata zgodnie z życzeniem pana Tzoanosa i w jego osobistym interesie. Podobnie IPK udzieliła zlecenia spółce Lex Group tuż przed wydaniem decyzji o przyznaniu wsparcia, na czym także mógł skorzystać pan Tzoanos.

108 Zgodnie z własnymi twierdzeniami przedstawionymi w ramach pierwszego postępowania spornego, gdy pan Tzoanos otwarcie zażądał, aby 01-Pliroforiki otrzymała znaczną część spornej pomocy finansowej, IPK powinna była zdawać sobie sprawę z faktu, że otrzymała tę pomoc tylko dlatego, że zgodziła się realizować projekt wraz z 01-Pliroforiki. Później, począwszy od chwili, w której IPK próbowała realizować projekt sama, rozmyślnie uczestniczyła ona w nieprawidłowości. Komisja uściśla, że IPK od wielu lat wiedziała o przekupności pana Tzoanosa oraz od samego początku miała świadomość okoliczności, że sporna pomoc finansowa została przyznana bezprawnie. Późniejsza odmowa IPK respektowania zawartego z panem Tzoanosem

porozumienia o znamionach zmowy nie może sanować bezprawności decyzji o przyznaniu wsparcia.

109 Ponadto według Komisji będąca wynikiem tej zmowy decyzja o przyznaniu wsparcia mogła wyrządzić szkodę interesom finansowym Wspólnot. Gdyby zmowa ta nie miała miejsca, pomoc finansowa zostałaby przyznana z poszanowaniem wymogów przejrzystości, dzięki czemu sporne fundusze mogłyby zostać lepiej wykorzystane. Komisja przypomina, że według twierdzeń IPK spółka 01-Pliroforiki nie miała szczególnego doświadczenia w sektorze turystyki ani w dziedzinie baz danych dotyczących środowiska naturalnego i że gdyby nie została włączona do zespołu realizującego projekt Ecodata przez IPK, nie otrzymałaby spornej pomocy finansowej. Z kolei wniosek IPK nie zostałby przyjęty przez pana Tzoanosa, gdyby 01-Pliroforiki nie uczestniczyła w projekcie. Wreszcie niepowodzenie projektu Ecodata potwierdza tezę, że przyznanie spornej pomocy finansowej było nieefektywne.

110 Według Komisji okres przedawnienia przewidziany w art. 3 rozporządzenia nr 2988/95 nie stał na przeszkodzie wydaniu zaskarżonej decyzji. Nawet jeśli rozporządzenie to znajduje zastosowanie, to omawiana decyzja dotyczy cofnięcia bezprawnie uzyskanej korzyści w rozumieniu art. 4 rozporządzenia nr 2988/95, a nie sankcji administracyjnej. Tymczasem zgodnie z art. 3 ust. 1 akapit czwarty i art. 3 ust. 2 rozporządzenia i bez względu na niejasne orzecznictwo, z którego mógłby wynikać wniosek przeciwny, przedawnienie ma zastosowanie jedynie do sankcji administracyjnych.

111 Ponadto okres przedawnienia nie rozpoczął jeszcze biegu, skoro usiłując zaprzeczyć istnieniu zmowy z panem Tzoanosem, IPK nieustannie naruszała ciążący na niej obowiązek informowania i lojalności względem Komisji, wynikający z przyznania spornej pomocy finansowej, wobec czego nieprawidłowość, której się dopuściła, jeszcze nie ustała w rozumieniu art. 3 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 2988/95.

112 Komisja podnosi, że w każdym razie okres przedawnienia został przerwany decyzją odmowną z dnia 3 sierpnia 1994 r., wydaną przed jego upływem, aż do 29 kwietnia 2004 r., czyli dnia wydania przez Trybunał wyroku kończącego pierwsze postępowanie sporne. Co się tyczy maksymalnego ośmioletniego okresu przedawnienia przewidzianego w art. 3 ust. 1 akapit czwarty rozporządzenia nr 2988/95, Komisja odrzuca argumentację IPK i wyjaśnia, że pojęcie „sankcji" obejmuje także „działania", o których mowa w art. 4 tego rozporządzenia, wobec czego każda sankcja lub środek w rozumieniu wskazanego artykułu może przerwać okres przedawnienia. Tak więc decyzja odmowna z dnia 3 sierpnia 1994 r. również przerwała, a nawet unicestwiła ten okres. Komisja dodaje, że skutek wsteczny art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 czyni niezbędnym przyjęcie takiego spójnego podejścia, nawet jeśli decyzja odmowna z dnia 3 sierpnia 1994 r. nie została wydana na podstawie art. 4 omawianego rozporządzenia. Przyjęcie przeciwnego podejścia prowadziłoby do „absurdu", gdyż zobowiązywałoby Komisję – w ramach toczącego się postępowania spornego wymierzonego przeciwko takiej decyzji – do wydania „tytułem prewencyjnym" nowej decyzji, wyłącznie w celu przerwania okresu przedawnienia. Wreszcie ze względu na wydanie decyzji odmownej z dnia 3 sierpnia 1994 r. żadna z czynności zawieszających, o których mowa w art. 3 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia nr 2988/95, nie ma decydującego znaczenia.

113 Komisja dodaje, że decyzja odmowna z dnia 3 sierpnia 1994 r. i zaskarżona decyzja odnoszą się do nieprawidłowości dotyczących jednej i tej samej pomocy finansowej. Co więcej, nieprawidłowości te są ze sobą ściśle powiązane, ponieważ nienależyte wykonanie projektu Ecodata jest w znacznej mierze rezultatem zmowy. Instytucja ta przypomina, że we właściwym czasie podniosła tę kwestię w ramach pierwszego postępowania spornego. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby podstawą zaskarżonej decyzji były argumenty podniesione przy tej okazji.

114 W odpowiedzi na pisemne pytanie Sądu Komisja wskazała wreszcie, że nie podjęła żadnego środka prowadzącego do zawieszenia postępowania administracyjnego w rozumieniu art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95, przy czym zawieszenie takie przewidziane jest w każdym razie jedynie w razie nałożenia kar pieniężnych, co nie miało w tym przypadku miejsca.

Ocena Sądu

— W przedmiocie zakresu zastosowania ratione materiae rozporządzenia nr 2988/95

115 Należy przypomnieć, że według IPK rozporządzenie nr 2988/95 znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie. Zaskarżona decyzja narusza po pierwsze art. 4 tego rozporządzenia, ze względu na brak nieprawidłowości, którą można by przypisać IPK, a po drugie art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia, ze względu na przedawnienie karalności domniemanej nieprawidłowości. Z kolei Komisja zaprzecza w pierwszej kolejności tezie, że niniejszą sprawę należy oceniać w świetle przepisów rozporządzenia nr 2988/95, gdyż podstawą prawną zaskarżonej decyzji był w szczególności art. 119 ust. 2 rozporządzenia finansowego w związku z zasadą fraus omnia corrumpit, a nie art. 4 rozporządzenia nr 2988/95. Wobec tego art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 dotyczący przedawnienia także nie ma zastosowania.

116 W odniesieniu do kwestii, czy niniejsza sprawa objęta jest zakresem zastosowania rozporządzenia nr 2988/95, a w szczególności, czy art. 4 tego rozporządzenia stanowi właściwą podstawę prawną zaskarżonej decyzji, należy na początek przypomnieć, że we wskazanej decyzji, która dotyczy cofnięcia decyzji o przyznaniu wsparcia, nie wymieniono żadnego przepisu prawa pierwotnego ani wtórnego, który mógłby stanowić podstawę prawną tego aktu.

117 Tymczasem z utrwalonego orzecznictwa wynika, iż obowiązek zwrotu nienależnej korzyści, uzyskanej poprzez praktykę będącą naruszeniem prawa, nie narusza zasady

praworządności. Obowiązek ten nie jest bowiem sankcją, lecz jedynie konsekwencją ustalenia, że warunki wymagane dla uzyskania korzyści wynikającej z przepisów wspólnotowych zostały stworzone w sposób sztuczny, co powoduje uznanie przyznanej korzyści za nienależną i w konsekwencji uzasadnia obowiązek jej zwrotu (zob. podobnie wyroki Trybunału: z dnia 14 grudnia 2000 r. w sprawie C-110/99 Emsland-Stärke, Rec. s. I-11569, pkt 56; z dnia 4 czerwca 2009 r. w sprawie C-158/08 Pometon, Zb.Orz. s. I-4695, pkt 28). Tak więc w odróżnieniu od sankcji administracyjnych, które wymagają szczegółowej podstawy prawnej poza ogólnymi uregulowaniami zawartymi w rozporządzeniu nr 2988/95 (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 13 marca 2008 r. w sprawach połączonych od C-383/06 do C-385/06 Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening, Zb.Orz. s. I-1561, pkt 39; opinia rzecznika generalnego J. Kokott przedstawiona w sprawie C-367/09 SGS Belgium i in., Zb.Orz. s. I-10761, pkt 33–49), unormowania zawarte w art. 4 ust. 1–3 w związku z art. 1 ust. 1 i 2 tego rozporządzenia należy uznać za właściwą i wystarczającą podstawę prawną wszelkich środków dotyczących cofnięcia korzyści nienależnie uzyskanej w wyniku nieprawidłowości, a więc także cofnięcia decyzji przyznającej tę korzyść.

118 Zgodnie bowiem z art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 każda nieprawidłowość będzie pociągała za sobą z reguły cofnięcie bezprawnie uzyskanej korzyści, w szczególności poprzez zobowiązanie do zapłaty lub zwrotu kwot pieniężnych należnych lub bezprawnie uzyskanych. Podobnie, zgodnie z art. 4 ust. 3 rozporządzenia, działania skierowane na pozyskanie korzyści w sposób sprzeczny z odpowiednimi celami prawa wspólnotowego mającymi zastosowanie w danym przypadku poprzez sztuczne stworzenie warunków w celu uzyskania tej korzyści, prowadzą do nieprzyznania lub wycofania korzyści. Z art. 1 ust. 1 w związku z art. 4 ust. 4 omawianego rozporządzenia wynika nadto, że środków dotyczących cofnięcia korzyści nienależnie uzyskanej w wyniku nieprawidłowości nie uważa się za sankcje. Wreszcie w utrwalonym orzecznictwie uznano, że w każdym razie, nawet w braku konkretnych przepisów w tym względzie, z zasad ogólnych prawa wspólnotowego wynika, że organy administracji są zasadniczo upoważnione do wycofania z mocą wsteczną korzystnego aktu administracyjnego, który przyjęto bezprawnie (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 20 listopada 2002 r. w sprawie T-251/00 Lagardère i Canal+ przeciwko Komisji, Rec. s. II-4825, pkt 138–140 i przytoczone tam orzecznictwo), a przepisy takie jak art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 urzeczywistniają tylko te zasady ogólne na poziomie prawa wtórnego.

119 W tym stanie rzeczy należy oddalić główny argument Komisji, w myśl którego zaskarżona decyzja, której przedmiotem jest właśnie cofnięcie decyzji o przyznaniu wsparcia ze względu na to, że IPK w sposób nieprawidłowy otrzymała pomoc finansową, dzięki zawarciu z właściwym urzędnikiem, panem Tzoanosem, porozumienia o znamionach zmowy, nie wchodzi w zakres zastosowania rozporządzenia nr 2988/95. Tak więc, skoro stosowne przepisy tego rozporządzenia stanowią konkretną podstawę prawną zaskarżonej decyzji, nie zachodzi potrzeba dokonywania oceny, czy decyzja ta oparta jest w sposób dorozumiany na art. 119 ust. 2 rozporządzenia finansowego, na zasadzie fraus omnia corrumpit, czy też na innej regule prawa wspólnotowego.

120 Należy zatem zbadać, czy Komisja słusznie uznała, że istnieją nieprawidłowości, które należy przypisać IPK.

— W przedmiocie pojęcia nieprawidłowości w rozumieniu art. 4 ust. 1–3 w związku z art. 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 2988/95

121 Zgodnie z art. 1 ust. 2 rozporządzenia nr 2988/95 nieprawidłowość oznacza jakiekolwiek naruszenie przepisów prawa wspólnotowego wynikające z działania lub zaniedbania ze strony podmiotu gospodarczego, które spowodowało lub mogło spowodować szkodę w ogólnym budżecie Wspólnot.

122 Jak wynika z art. 109 ust. 1 rozporządzenia finansowego, przyznawanie dotacji podlega w szczególności zasadom przejrzystości i równego traktowania, co oznacza, że ze względu na ograniczony budżet dostępny dla finansowania takich dotacji, podmioty potencjalnie ubiegające się o wsparcie finansowe winny być traktowane w równy sposób, w odniesieniu do, po pierwsze, przekazywania im w zaproszeniu do składania wniosków właściwych informacji na temat kryteriów wyboru projektów, jakie mają być przedkładane, a po drugie, porównawczej oceny tych projektów, prowadzącej do ich wyboru i przyznania dotacji. Przepis ten jest zatem wyrazem ogólnej zasady równego traktowania (wyroki Trybunału: z dnia 19 października 1977 r. w sprawach

117/76 i 16/77 Ruckdeschel i in., Rec. s. 1753, pkt 7; z dnia 13 grudnia 1984 r. w sprawie 106/83 Sermide, Rec. s. 4209, pkt 28), której szczególna waga została podkreślona w pokrewnym sektorze udzielania zamówień publicznych (wyroki Trybunału: z dnia 27 listopada 2001 r. w sprawach połączonych C-285/99 i C-286/99 Lombardini i Mantovani, Rec. s. I-9233, pkt 37; z dnia 19 czerwca 2003 r. w sprawie C-315/01 GAT, Rec. s. I-6351, pkt 73), w szczególności zaś w odniesieniu do ciążącego na organie udzielającym zamówienia obowiązku czuwania nad równością szans wszystkich oferentów (zob. wyrok Sądu z dnia 17 marca 2005 r. w sprawie T-160/03 AFCon Management Consultants i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-981, pkt 75 i przytoczone tam orzecznictwo).

123 Wobec fundamentalnego znaczenia zasad przejrzystości i równego traktowania Sąd stoi na stanowisku, że mają one zastosowanie mutatis mutandis do procedury przyznawania dotacji obciążających budżet wspólnotowy (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 13 marca 2003 r. w sprawie T-125/01 José Martí Peix przeciwko Komisji, Rec. s. II-865, pkt 113), bez względu na fakt, że rozporządzenie finansowe z dnia 21 grudnia 1977 r. mające zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 356, s. 1), znajdujące zastosowanie w okolicznościach faktycznych zachodzących w chwili wydania decyzji o przyznaniu wsparcia, nie wspominało jeszcze wyraźnie o tych zasadach.

124 W dziedzinie budżetowej zasada przejrzystości, jako dopełnienie zasady równego traktowania, ma bowiem zasadniczo na celu wyłączenie ryzyka faworyzowania i arbitralności ze strony instytucji zamawiającej. Oznacza ona, że wszystkie warunki i szczegółowe zasady procedury udzielania zamówienia powinny być sformułowane w sposób jasny, precyzyjny i jednoznaczny między innymi w zaproszeniu do składania wniosków. Tak więc wszystkie informacje istotne dla prawidłowego zrozumienia zaproszenia do składania wniosków powinny, gdy tylko jest to możliwe, zostać udostępnione wszystkim podmiotom potencjalnie zainteresowanym uczestnictwem w procedurze przyznawania dotacji, po pierwsze, by pozwolić wszystkim rozsądnie poinformowanym i wykazującym zwykłą staranność wnioskodawcom na zrozumienie ich dokładnego zakresu i dokonanie ich wykładni w taki sam sposób, a po drugie, by umożliwić instytucji budżetowej rzeczywistą weryfikację, czy przedstawione projekty odpowiadają ogłoszonym wcześniej kryteriom wyboru (zob. podobnie

i analogicznie wyrok Sądu z dnia 12 marca 2008 r. w sprawie T-345/03 Evropaïki Dynamiki przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-341, pkt 142–145).

125 Wobec tego każde naruszenie równości szans i zasady przejrzystości stanowi nieprawidłowość dotykającą procedury przyznawania pomocy (zob. podobnie i analogicznie ww. w pkt 124 wyrok w sprawie Evropaïki Dynamiki przeciwko Komisji, pkt 147).

126 Tak więc otrzymanie pomocy finansowej pochodzącej z budżetu ogólnego Wspólnot, takiej jak sporna pomoc finansowa, dzięki zachowaniu o znamionach zmowy – oczywiście sprzecznym z bezwzględnie obowiązującymi przepisami regulującymi przyznawanie takiej pomocy – między podmiotem wnioskującym o przyznanie wsparcia finansowego a urzędnikiem odpowiedzialnym za przygotowanie zaproszenia do składania wniosków, jak również za ocenę i wybór projektu mającego otrzymać finansowanie, stanowi nieprawidłowość w rozumieniu art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95, przy czym nie zachodzi konieczność dokonywania oceny, czy zachowanie to spełnia również kryteria korupcji czynnej lub biernej bądź naruszenia innego przepisu o charakterze karnym. W tym względzie należy przypomnieć, że Komisja stawia zarzut, że IPK uzyskała w sposób nieprawidłowy, czyli w wyniku zmowy z panem Tzoanosem, urzędnikiem odpowiedzialnym za zarządzanie częścią budżetu przeznaczoną na finansowanie projektów w dziedzinie turystyki i środowiska naturalnego, poufne informacje na temat tego, jak należy postąpić, by mieć pewność otrzymania spornej pomocy finansowej.

127 Należy zatem zbadać, czy przy pomocy dowodów przedstawionych przez Komisję da się wykazać zaistnienie zarzucanej nieprawidłowości.

— W przedmiocie dowodu wystąpienia nieprawidłowości

128 W niniejszej sprawie Komisja, na której spoczywa ciężar dowodowy, przedstawiła w zaskarżonej decyzji oraz w pismach przedstawionych w toku postępowania szereg dowodów – których prawdziwość, jako taka, nie została zakwestionowana przez IPK – by wykazać, że spółka ta aktywnie uczestniczyła w zmowie z panem Tzoanosem, mającej na celu uzyskanie spornej pomocy finansowej w nieprawidłowy sposób.

129 Tak więc, po pierwsze, okolicznością bezsporną jest to, że ostateczny budżet ogólny na rok budżetowy 1992, liczący w sumie 1575 stron, stanowił w jednym zdaniu umieszczonym w ostatnim akapicie na stronie 659, że „kwota co najmniej 530 tys. ECU [zostanie wykorzystana] jako wsparcie dla utworzenia sieci informacyjnej dotyczącej projektów w dziedzinie turystyki ekologicznej w Europie". Zaproszenie do składania wniosków zmierzających do uzyskania wsparcia dla projektów w dziedzinie turystyki i środowiska naturalnego nie przewidywało jednak konkretnie utworzenia sieci informacyjnej dotyczącej projektów z zakresu turystyki ekologicznej w Europie, lecz ograniczało się do stwierdzenia w sposób ogólny, że „Komisja przewiduje przyznanie 2 mln ECU dla tego programu" i że [„o]koło 25 projektów zostanie wybranych spośród propozycji otrzymanych" i kwalifikowalnych do objęcia wsparciem finansowym Wspólnoty w wysokości 60% kosztów. Ponadto kryteria wyboru przyjęte w pkt D zaproszenia do składania wniosków, w którym skonkretyzowano tematykę projektów, które traktowane będą priorytetowo, nie odnosiły się do utworzenia takiej sieci informacyjnej, a mianowicie bazy danych takiej jak zaproponowana w projekcie Ecodata. Pan Tzoanos, jako urzędnik odpowiedzialny za przygotowanie zaproszenia do składania wniosków, był oczywiście w stanie stworzyć powiązanie między jego treścią a treścią ostatecznego budżetu ogólnego na rok budżetowy 1992.

130 Sąd wywodzi stąd, iż teza, że wniosek dotyczący projektu Ecodata oparty był na informacjach poufnych dostarczonych wcześniej i w sposób nieprawidłowy przez pana Tzoanosa, czy nawet na treści sporządzonej przez niego samego, przekazanej następnie spółce 01-Pliroforiki bądź bezpośrednio IPK, jest wystarczająco wiarygodna i poparta dowodami. Jak twierdzi bowiem Komisja, przy pomocy samej tej tezy można wyjaśnić fakt, że IPK była jedynym podmiotem, który złożył wniosek o przyznanie

wsparcia finansowego dla utworzenia bazy danych dla projektów dziedziny turystyki ekologicznej. W szczególności spółka Studienkreis, będąca podmiotem dysponującym doświadczeniem w tej dziedzinie, nie przedłożyła takiego wniosku, mimo że współpracowała już z Komisją przy realizacji podobnego projektu, wobec czego miała oczywisty interes, by to uczynić. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że pan Tzoanos celowo zredagował zaproszenie do składania wniosków w taki sposób, by nie wynikał z niego wprost związek z ostatnim zdaniem zawartym na stronie 659 ostatecznego budżetu ogólnego na rok budżetowy 1992, w celu umożliwienia IPK i 01-Pliroforiki stania się – dzięki tym poufnym informacjom – jedynymi podmiotami, które zgłosiły taki projekt.

131 Po drugie, IPK przyznała, że kontaktowała się ze spółką 01-Pliroforiki w kwestii projektu bazy danych dla projektów z dziedziny turystyki ekologicznej i że w dniu 22 kwietnia 1992 r. złożyła do Komisji wniosek o przyznanie wsparcia finansowego dla projektu Ecodata, którego treść odpowiadała zasadniczo zarysowi projektu, który został sporządzony i przesłany jej w dniu 20 kwietnia 1992 r. przez 01-Pliroforiki, czyli tylko dwa dni przed złożeniem tego wniosku. IPK powtórzyła dokładnie opis projektu zawarty w rzeczonym zarysie, a także łączną kwotę wnioskowanego wsparcia finansowego, która wynosiła 600 tys. ECU, czyli 60% całkowitych kosztów w kwocie 1 mln ECU. Ograniczyła się do wymienienia dodatkowego świadczenia zatytułowanego „gromadzenie informacji", którego koszt wynosił 250 tys. ECU, modyfikując w ten sposób rozdział kosztów między poszczególne zaproponowane świadczenia. Fakty te zaprzeczają zatem wyraźnie początkowemu twierdzeniu IPK, że to ona sama w znacznej mierze opracowała treść wniosku dotyczącego projektu Ecodata (zob. pkt 53 powyżej).

132 Po trzecie, z przedstawionego przez Komisję wykazu – zawierającego daty spotkań figurujące między innymi w terminarzu pana Tzoanosa zatrzymanym przez belgijską policję – wynika, że pan Freitag i pan Franck spotkali się z panem Tzoanosem wiele razy w okresie od 18 marca 1992 r. do 25 listopada 1992 r., a w szczególności co najmniej trzy razy przed złożeniem w dniu 22 kwietnia 1992 r. wniosku o przyznanie

wsparcia finansowego dla projektu Ecodata, a mianowicie w dniu 18 marca 1992 r. (spotkanie między panem Freitagiem a panem Tzoanosem), w dniu 3 kwietnia 1992 r. (spotkanie między panem Franckiem a panem Tzoanosem) i w dniu 6 kwietnia 1992 r. (spotkanie między panem Freitagiem a panem Tzoanosem). IPK nie zaprzeczyła samemu zaistnieniu tych faktów i ograniczyła się do stwierdzenia, że, po pierwsze, tematem tych spotkań nie był projekt Ecodata i że, po drugie, w tym czasie nie znała spółki 01-Pliroforiki, ani nie wiedziała o istnieniu powiązania między nią a panem Tzoanosem. Jednakże wbrew tym faktom, potwierdzonym w piśmie przesłanym do pana von Moltkego faksem w dniu 31 marca 1993 r., pan Freitag oświadczył w imieniu IPK, że nie utrzymywał żadnych kontaktów z panem Tzoanosem podczas przygotowywania wniosku o przyznanie wsparcia finansowego dla projektu Ecodata.

133 W piśmie tym pan Freitag wyjaśnił nadto, że IPK od ponad 20 lat prowadzi działalność w sektorze turystyki ekologicznej, wobec czego zdecydowała się przedstawić projekt Ecodata. W ramach przygotowywania tego projektu IPK poszukiwała i znalazła partnerów, w tym spółkę 01-Pliroforiki, szczególnie predestynowanych do współpracy z nią przy realizacji tego projektu. W tym kontekście IPK opracowała propozycję realizacji projektu Ecodata. Należy jednak stwierdzić, że to ostatnie twierdzenie nie znajduje potwierdzenia w faktach przedstawionych w pkt 131 powyżej, z których wynika, że po tym jak 01-Pliroforiki skontaktowała się z IPK, IPK porozumiała się z nią co do rozdziału zadań związanych z przedłożeniem projektu Ecodata i że w oznaczonym nagłówkiem IPK wniosku o przyznanie wsparcia finansowego zasadniczo powtórzyła zarys projektu przekazany jej przez 01-Pliroforiki w dniu 20 kwietnia 1992 r.

134 Oznacza to, że Komisja wykazała w wymagany prawem sposób, że po wydaniu decyzji o przyznaniu wsparcia IPK aktywnie próbowała, w drodze składania nieprawdziwych oświadczeń, ukryć przed przełożonym pana Tzoanosa różne okoliczności leżące u podstaw złożenia wniosku o przyznanie wsparcia finansowego dla projektu Ecodata.

135 Po czwarte, ze złożonego przez IPK wniosku o przyznanie wsparcia finansowego wynika, że pan Franck był jednym z ekspertów wyznaczonych przez IPK do realizacji

projektu Ecodata. Ponadto Komisja przedstawiła dokument oznaczony nagłówkiem ETIC, w którym wskazano, że „od maja 1992 r. w Brukseli istnieje spółka ETIC Headquarters" i w którym figurują nazwiska panów Francka i Freitaga, po pierwsze, w miejscu przewidzianym na ich podpisy, a po drugie, na dole strony, ze wskazaniem ich funkcji odpowiednio dyrektora zarządzającego i dyrektora generalnego tej spółki. Co więcej, z pisma z dnia 8 września 1993 r. skierowanego przez pana Freitaga do pana Francka wynika, że pan Freitag zwrócił się do niego w szczególności o zaprzestanie wszelkiej działalności handlowej w imieniu „ETIC, European Travel Intelligence Center, European Travel Monitor i IPK" i o wyrażenie pisemnej zgody na natychmiastową likwidację spółki „ETIC – Headquarter SA Luxembourg". Wreszcie w wydanej przez ETIC broszurze zatytułowanej „European Travel Monitor No. 1/1992 – Update" na stronie 13, w rubryce „News from ETIC" zawarta jest wzmianka ETIC o nowym członku ETIC w Atenach. ETIC wyznaczyła bowiem spółkę Lex Group jako swego przedstawiciela w Grecji począwszy od czerwca 1992 r., zaś osobą odpowiedzialną za kontakty z wszystkimi klientami została pani Sapountzaki. Tymczasem bezsporne jest to, że po pierwsze pani Sapountzaki była narzeczoną, a później małżonką pana Tzoanosa, a po drugie, że Lex Group była spółką, którą utworzył on sam i w której posiadał ówcześnie 10% udziałów (ww. w pkt 72 wyrok w sprawie Tzoanos przeciwko Komisji, pkt 65). W tym względzie IPK ogranicza się bowiem do stwierdzenia, że nie wiedziała nic o związkach między panią Sapountzaki a panem Tzoanosem oraz między tym drugim a spółką Lex Group.

136 Z rozważań przedstawionych w pkt 132 i 135 powyżej Sąd wyciąga wniosek, że wbrew twierdzeniom IPK, w okresie od kwietnia 1992 r. do września 1993 r. pan Franck utrzymywał ścisłe stosunki umowne i zawodowe z panem Freitagiem, zarówno w ramach spółek „ETIC Headquarters Bruxelles" i „ETIC – Headquarter SA Luxembourg", jak i w ramach pełnionej przez pana Freitaga funkcji dyrektora i właściciela IPK, w imieniu i na rachunek której pan Franck nawiązał kontakty z Komisją, w tym również w kontekście wniosku o przyznanie wsparcia finansowego dla projektu Ecodata. Wniosek ten potwierdzają nadto zeznania pana Tzoanosa złożone w dniu 26 lutego 1996 r. przed belgijską policją, w których potwierdził on fakt uczestnictwa pana Francka w spotkaniu dotyczącym projektu Ecodata, jakie odbyło się w listopadzie 1992 r., a także wykaz spotkań między panem Franckiem a panem Tzoanosem

o okresie od 3 kwietnia do 9 listopada 1992 r., które to spotkania odbywały się albo podczas przerw południowych, albo poza godzinami pracy.

137 W tym stanie rzeczy należy oddalić twierdzenie IPK, że pan Franck nigdy nie był współpracownikiem czy przedstawicielem IPK i że kontaktował się z panem Tzoanosem bez upoważnienia tej spółki.

138 W świetle wszystkich powyższych faktów należy również oddalić niepoparte dowodami twierdzenie IPK, że przedmiotem spotkań między panem Freitagiem lub panem Franckiem a panem Tzoanosem w okresie między opublikowaniem zaproszenia do składania wniosków w dniu 26 lutego 1992 r. a złożeniem przez IPK wniosku o przyznanie wsparcia finansowego dla projektu Ecodata w dniu 22 kwietnia 1992 r., nie było toczące się postępowanie w przedmiocie zaproszenia do składania wniosków, gdyż w ówczesnym czasie było ono przedmiotem dużego zainteresowania i bardzo aktualnym tematem dla obu stron. Twierdzenie to jest tym mniej wiarygodne, że równolegle do tych spotkań lub po ich odbyciu IPK nawiązała kontakty ze spółką 01-Pliroforiki – z którą ówczesne związki pana Tzoanosa w ramach realizacji innego projektu są niezaprzeczalne (ww. w pkt 72 wyrok w sprawie Tzoanos przeciwko Komisji, pkt 213, 252–254), mimo iż IPK utrzymuje, że w owym czasie nie wiedziała o istnieniu takich związków – oraz że kontakty te zaowocowały wspólnym przygotowaniem i złożeniem przez IPK wniosku o przyznanie wsparcia finansowego dla projektu Ecodata, a ostatecznie – zgodnie z propozycją pana Tzoanosa – wydaniem decyzji o przyznaniu wsparcia na rzecz tego projektu. IPK nie podważyła także argumentu Komisji, że spółka 01-Pliroforiki sama nie była zdolna do uzyskania spornej pomocy finansowej, wobec czego to IPK powierzono rolę wnioskodawcy i głównego podmiotu kierującego realizacją projektu.

139 IPK kwestionuje przede wszystkim prawdziwość zeznań, jakie złożył pan Franck w dniu 19 stycznia 1996 r. przed panem von Moltkem (dyrektorem generalnym DG XXIII) oraz panem Brumterem (asystentem dyrektora generalnego), które streszczono w „adnotacji w aktach" oznaczonej nagłówkiem DG XXIII, której autentyczność została potwierdzona przez Komisję w piśmie przewodnim z dnia 25 stycznia 1996 r. podpisanym przez pana von Moltkego. Według IPK pan Franck musiał składać

fałszywe oświadczenia na niekorzyść IPK po to, by zaszkodzić panu Freitagowi. W świetle faktów przedstawionych w pkt 132 i 135 powyżej pan Franck w sposób wiarygodny potwierdził jednak w swych zeznaniach istnienie swych ścisłych stosunków umownych i zawodowych z panem Freitagiem w latach 1992 i 1993, w szczególności zaś za pośrednictwem spółki „ETIC Headquarters Bruxelles", aż do września 1993 r., kiedy to stosunki te zostały zakończone z inicjatywy pana Freitaga.

140 IPK odrzuca w szczególności następujące twierdzenia pana Francka, które stanowią istotną podstawę akapitu dziewiątego lit. e) zaskarżonej decyzji:

„Kompletny tekst wniosków o przyznanie [pomocy finansowej], obejmujący opis projektu [Ecodata] oraz podział prac między podwykonawców, został przesłany przez pana Tzoanosa panu Freitagowi, którego znał on od pewnego czasu. Rola pana Freitaga ograniczała się do przepisania tego tekstu na papierze z jego nagłówkiem i odesłania go Komisji. W tym czasie nie było przewidywane jakiekolwiek uczestnictwo pana Freitaga w realizacji projektu. [Natomiast] przewidziano, że otrzyma on kwotę wynoszącą 10% wartości projektu (stanowiącej 530 tys. ECU) w zamian za samo złożenie dokumentów panu Tzoanosowi. Pozostałe 90% (477 tys. ECU) miało zostać rozdzielone między różnych podwykonawców, do których należała w szczególności 01-Pliroforiki".

141 Sąd stoi na stanowisku, że samo twierdzenie, że zasadniczo to pan Tzoanos a nie 01-Pliroforiki (zob. pkt 131 powyżej) przekazał panu Freitagowi lub IPK zarys projektu Ecodata, nie podważa wiarygodności tych zeznań, które w pozostałym zakresie całkowicie odpowiadają opisowi faktów przedstawionemu w pkt 129–139 powyżej. W szczególności potwierdzają one fakt, że po pierwsze pan Tzoanos wielokrotnie spotykał się z panami Freitagiem i Franckiem w trakcie postępowania w przedmiocie zaproszenia do składania wniosków i przed złożeniem przez IPK wniosku o przyznanie wsparcia finansowego dla projektu Ecodata (zob. pkt 132 powyżej), a po drugie, w ówczesnym czasie, w ramach realizacji innego projektu, pan Tzoanos nawiązał stosunki ze spółką 01-Pliroforiki (ww. w pkt 72 wyrok w sprawie Tzoanos przeciwko Komisji, pkt 213, 252–254), której aktywne uczestnictwo w projekcie Ecodata zamierzał wyraźnie wspierać. Wobec istnienia tych stosunków możliwe jest, że

w chwili składania zeznań pan Franck nie rozróżniał już wyraźnie, jaką rolę pełnił w postępowaniu w przedmiocie zaproszenia do składania wniosków pan Tzoanos, a jaką rolę pełniła w nim spółka 01-Pliroforiki. Niezależnie od powyższego okoliczność, że w dniu 20 kwietnia 1992 r. 01-Pliroforiki przesłała IPK zarys projektu, nie wyklucza tego, że zarys ten mógł zostać sporządzony przez samego pana Tzoanosa, co w świetle powyższych rozważań jest zresztą wysoce prawdopodobne.

142 Ponadto w zeznaniach złożonych przed policją belgijską pan Freitag wskazał, że podczas spotkania odbytego w listopadzie 1992 r. z panem Tzoanosem, w którym uczestniczyła także, między innymi, 01-Pliroforiki – co potwierdził sam pan Tzoanos w zeznaniach złożonych przed tym samym organem – ten ostatni nalegał na to, by 01-Pliroforiki stała się głównym beneficjentem spornej pomocy finansowej i aby IPK otrzymała tylko 10%. Zaprzeczając tej wersji wydarzeń w swych własnych zeznaniach i podnosząc, że to pan Freitag zaproponował, że pobierze 10% prowizji za zarządzanie projektem Ecodata, pan Tzoanos potwierdził jednak, że na różnych etapach realizacji projektu kwota 477 tys. ECU miała zostać rozdzielona między pozostałych partnerów, do których należała 01-Pliroforiki. Tymczasem kwota ta oraz sposób jej rozdzielenia odpowiadają dokładnie kwocie i sposobowi jej rozdzielenia, o których mowa w zeznaniach pana Francka, którego uczestnictwo w omawianym spotkaniu także zostało dowiedzione (zob. pkt 136 powyżej). W tym względzie IPK ogranicza się do zakwestionowania okoliczności, że przewidywany sposób rozdzielenia kwoty spornej pomocy finansowej był wynikiem porozumienia o znamionach zmowy, zawartego między panem Tzoanosem a panem Freitagiem przed wydaniem decyzji o przyznaniu wsparcia, która to teza odpowiada opisowi faktów przedstawionemu przez pana Francka. IPK utrzymuje bowiem, że to właśnie na spotkaniu w dniu 24 listopada 1992 r. pan Tzoanos po raz pierwszy próbował ingerować w realizację projektu Ecodata, nalegając na taki sposób rozdziału zadań i środków finansowych, czemu IPK się sprzeciwiła.

143 W świetle wszystkich przedstawionych i ocenionych wyżej informacji i dowodów Sąd stoi jednak na stanowisku, że sposobu przedstawienia faktów przez IPK nie można uznać ani za wiarygodny, ani za podważający wersję zdarzeń przedstawioną przez

pana Francka. Tak więc mało prawdopodobne jest, by pan Franck złożyl fałszywe zeznania wyłącznie w celu zaszkodzenia panu Freitagowi, zwłaszcza że przedstawiona przez niego wersja zdarzeń jest zbieżna z wersją opisaną w pkt 129–139 powyżej. Wnioskowi temu nie stoi również na przeszkodzie okoliczność, że IPK sprzeciwiła się później podziałowi zadań i środków w ramach projektu Ecodata, gdyż – jak wiarygodnie zeznał pan Franck – wbrew temu, co uzgodniono początkowo z panem Tzoanosem, „w pewnym momencie, jesienią 1992 r., pan Freitag nie zgadzał się już na zorganizowanie realizacji projektu [Ecodata] tak, jak przewidział to pan Tzoanos". Otóż według pana Francka, „[p]onieważ [pan Freitag] był sam beneficjentem [spornej pomocy finansowej], zamierzał on realizować projekt na swój sposób" i „uważał, że jego procentowy udział w projekcie jest zbyt niski wobec ponoszonego ryzyka". Okoliczność, że we wniosku o przyznanie wsparcia finansowego dla projektu Ecodata IPK zmieniła sposób rozdziału kosztów, proponując dodatkową usługę „gromadzenia informacji" (zob. pkt 131 powyżej) stanowi zatem pierwszą wskazówkę świadczącą o tym, że spółka ta chciała partycypować w realizacji projektu w większym zakresie niż ten, który został początkowo przewidziany przez 01-Pliroforiki, względnie przez pana Tzoanosa. Wreszcie okoliczność, że pan Franck potwierdził w swych zeznaniach wypowiedzi IPK, w myśl których podczas przygotowywania wniosku o przyznanie wsparcia finansowego dla projektu Ecodata pan Freitag nie wiedział jeszcze o spółce 01-Pliroforiki ani o jej powiązaniu z panem Tzoanosem, nie przeczy wiarygodnemu twierdzeniu, że zawarł on z panem Tzoanosem porozumienie o znamionach zmowy, w celu złożenia takiego wniosku na podstawie zarysu projektu dostarczonego przez tę spółkę bądź przez samego pana Tzoanosa i że w świetle tego porozumienia rzeczona spółka miała być beneficjentem przeważającej części funduszy przeznaczonych do podziału.

144 W świetle wszystkich powyższych rozważań należy zatem uznać, że Komisja przedstawiła wystarczające dowody na poparcie tezy, że IPK otrzymała sporną pomoc finansową dzięki zawarciu z panem Tzoanosem porozumienia o znamionach zmowy. Wniosku tego nie podważają „okoliczności uniewinniające", na które powołuje się IPK (zob. pkt 67–69 powyżej), gdyż brak wyników krajowych postępowań karnych przeciwko panu Freitagowi oraz naciski wywierane na IPK przez pana von Moltkego od lata 1992 r. (ww. w pkt 23 wyrok w sprawie IPK-München przeciwko Komisji, pkt 75)

nie zaprzeczają istnieniu takiego tajnego porozumienia od marca 1992 r. Wreszcie w tym stanie rzeczy nie zachodzi potrzeba oceniania wartości dowodowej pozostałych dowodów przedstawionych przez Komisję, ani też zarządzania środków organizacji postępowania lub środków dowodowych, czy też przesłuchania świadków.

145 Należy zatem uznać, iż wykazano w wymagany prawem sposób, że IPK aktywnie uczestniczyła w nieprawidłowości w rozumieniu art. 4 ust. 1–3 w związku z art. 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 2988/95 i że wobec tego Komisja co do zasady słusznie cofnęła decyzję o przyznaniu wsparcia i zażądała od IPK zwrotu pierwszej transzy spornej pomocy finansowej.

146 Należy jednak zbadać, czy przedawnienie w rozumieniu art. 3 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia nr 2988/95 nie stało na przeszkodzie wydaniu zaskarżonej decyzji.

— W przedmiocie przedawnienia w rozumieniu art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95

147 Co się tyczy kwestii zastosowania w niniejszej sprawie reguły przedawnienia przewidzianej w art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95, należy przypomnieć orzecznictwo, w którym uznano, iż reguła ta ma zastosowanie zarówno do nieprawidłowości prowadzących do nałożenia sankcji administracyjnych w rozumieniu art. 5 tego rozporządzenia, jak i do nieprawidłowości będących przedmiotem środków administracyjnych w rozumieniu art. 4 rzeczonego rozporządzenia, które mają na celu odebranie nienależnie uzyskanych korzyści, nie mając jednakże charakteru sankcji (zob. wyroki Trybunału: z dnia 15 stycznia 2009 r. w sprawie C-281/07 Bayerische Hypotheken- und Vereinsbank, Zb.Orz. s. I-91, pkt 18; z dnia 29 stycznia 2009 r. w sprawach połączonych od C-278/07 do C-280/07 Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb

i in., Zb.Orz. s. I-457, pkt 22 i przytoczone tam orzecznictwo; wyrok Sądu z dnia 15 października 2008 r. w sprawie T-375/05 Le Canne przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 64 i przytoczone tam orzecznictwo, zob. także pkt 118 powyżej).

148 Trybunał orzekł także, że ustanawiając rozporządzenie nr 2988/95, a w szczególności jego art. 3 ust. 1 akapit pierwszy, prawodawca wspólnotowy zamierzał jednak ustanowić ogólną regułę przedawnienia mającą zastosowanie w tej dziedzinie, poprzez którą pragnął po pierwsze określić minimalny termin mający zastosowanie we wszystkich państwach członkowskich, a po drugie, zrezygnować z możliwości odzyskania kwot nienależnie pobranych z budżetu wspólnotowego po upływie okresu czterech lat po wystąpieniu nieprawidłowości mającej wpływ na sporne płatności. Wynika z tego, że począwszy od daty wejścia w życie rozporządzenia nr 2988/95 wszelkie korzyści nienależnie uzyskane z budżetu wspólnotowego mogą, co do zasady i z wyjątkiem sektorów, dla których prawodawca wspólnotowy przewidział termin krótszy, zostać odzyskane przez właściwe władze państw członkowskich w okresie czterech lat. Co się tyczy korzyści nienależnie uzyskanych z budżetu wspólnotowego ze względu na nieprawidłowości, których dopuszczono się przed wejściem w życie rozporządzenia nr 2988/95, Trybunał wyjaśnił, że poprzez ustanowienie art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia i bez uszczerbku dla art. 3 ust. 3, prawodawca wspólnotowy określił ogólną regułę przedawnienia, poprzez którą dobrowolnie skrócił do czterech lat okres, w którym władze państw członkowskich, działając w imieniu i na rachunek budżetu wspólnotowego, powinny lub powinny były odzyskać takie nienależnie uzyskane korzyści (ww. w pkt 147 wyrok w sprawie Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb i in., pkt 27–29).

149 Trybunał ostatecznie wyciągnął stąd wniosek, że zgodnie z art. 3 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia nr 2988/95 wszelkie kwoty nienależnie uzyskane przez przedsiębiorców przed wejściem w życie rozporządzenia nr 2988/95 muszą, co do zasady, zostać uznane za przedawnione z braku czynności zawieszającej podjętej w okresie czterech lat następujących po dopuszczeniu się takiej nieprawidłowości, przy czym przez czynność zawieszającą, w świetle art. 3 ust. 1 akapit trzeci tego rozporządzenia należy rozumieć czynność właściwych władz mającą związek z badaniem lub

ściganiem tej nieprawidłowości, o której osoba, której czynność ta dotyczy, została powiadomiona (ww. w pkt 147 wyrok w sprawie Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb i in., pkt 32).

150 Sąd stoi na stanowisku, że zasady te znajdują zastosowanie mutatis mutandis, gdy dany środek, zgodnie z art. 4 ust. 1–3 w związku z art. 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 2988/95, został przyjęty przez Komisję, gdyż rozporządzenie to zawiera uregulowania o charakterze ogólnym, skierowane do wszystkich władz, zarówno krajowych, jak i wspólnotowych, na których ciąży obowiązek właściwego zarządzania finansami i kontrolowania, czy środki budżetowe Wspólnoty wykorzystywane są zgodnie z przewidzianymi celami, takimi jak cele, o których mowa w motywach 3 i 13 rozporządzenia nr 2988/95.

151 Oznacza to, że art. 3 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia nr 2988/95 ma zastosowanie w niniejszej sprawie, mimo że fakty leżące u podstaw nieprawidłowego uzyskania spornej pomocy finansowej zaistniały przed wejściem w życie omawianego rozporządzenia.

152 Komisja utrzymuje jednak, że nawet jeśli art. 3 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia nr 2988/95 znajduje zastosowanie, to przedawnienie nie nastąpiło jeszcze w chwili wydania zaskarżonej decyzji. Zarzucana nieprawidłowość ma bowiem charakter ciągły bądź powtarzający się w rozumieniu akapitu drugiego tego przepisu, gdyż wbrew ciążącemu na IPK obowiązkowi informowania Komisji i lojalności względem tej instytucji, spółka ta aż do chwili obecnej zaprzeczała swemu uczestnictwu w porozumieniu o znamionach zmowy, zmierzającym do uzyskania w nieprawidłowy sposób spornej pomocy finansowej.

153 W odniesieniu do tej kwestii należy przypomnieć, że nieprawidłowość ma charakter ciągły lub powtarzający się w rozumieniu art. 3 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 2988/95, jeżeli popełniana jest przez przedsiębiorcę wspólnotowego, który czerpie korzyści ekonomiczne z ogółu podobnych operacji, które naruszają ten sam

przepis prawa wspólnotowego (wyrok Trybunału z dnia 11 stycznia 2007 r. w sprawie C-279/05 Vonk Dairy Products, Zb.Orz. s. I-239, pkt 41, 44).

154 Tymczasem w niniejszej sprawie, wbrew twierdzeniom Komisji, nieprawidłowość zarzucana IPK, polegająca na uczestnictwie w porozumieniu o znamionach zmowy z panem Tzoanosem, zmierzającym do otrzymania spornej pomocy finansowej, nie może zostać uznana za powtarzającą się w rozumieniu tego przepisu.

155 Nieprawidłowość ta zaistniała bowiem podczas składania przez IPK wniosku o przyznanie wsparcia finansowego dla projektu Ecodata i dobiegła końca albo z chwilą wydania decyzji o przyznaniu wsparcia, zawierającej zobowiązanie organu władzy dysponującego budżetem do wypłacenia jej spornej pomocy finansowej, albo najpóźniej z chwilą, gdy IPK podpisała i odesłała Komisji oświadczenie beneficjenta (zob. pkt 13 powyżej), czyniąc to zobowiązanie prawnie wiążącym.

156 W tych okolicznościach mało istotna jest okoliczność, że IPK aż do dnia dzisiejszego podtrzymywała swe żądanie, zaprzeczając wielokrotnie swemu uczestnictwu w zarzucanej nieprawidłowości, a nawet jej istnieniu, gdyż żądanie to znajduje swą podstawę prawną w zdarzeniach, które zaistniały i dobiegły końca w 1992 r. (zob. podobnie i analogicznie ww. w pkt 147 wyrok w sprawie La Canne przeciwko Komisji, pkt 65–67).

157 Ponadto fakt wielokrotnego zaprzeczania tym okolicznościom nie tylko przed Komisją, ale także przed sądami Unii – nawet jeśli jest on godny potępienia w świetle stwierdzeń zawartych w pkt 129–144 powyżej oraz obowiązku informowania i lojalności ciążącego na beneficjencie wspólnotowej pomocy finansowej (zob. podobnie ww. w pkt 123 wyrok w sprawie José Martí Peix przeciwko Komisji, pkt 52) – nie stanowi w każdym razie zachowania nieprawidłowego identycznego bądź porównywalnego z zarzucaną początkowo nieprawidłowością, ani też zachowania będącego naruszeniem tych samych przepisów prawa wspólnotowego w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 153 powyżej.

158 Wobec tego art. 3 ust. 1 akapit drugi zdanie pierwsze rozporządzenia nr 2988/95 nie ma zastosowania w niniejszej sprawie.

159 Oznacza to, że czteroletni okres przedawnienia, o którym mowa w art. 3 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia nr 2988/95 biegł albo od dnia 22 kwietnia 1992 r., czyli od daty złożenia przez IPK wniosku o przyznanie pomocy finansowej dla projektu Ecodata, albo od 4 sierpnia 1992 r., czyli od daty wydania decyzji o przyznaniu wsparcia, albo najpóźniej od 23 września 1992 r., czyli od daty podpisania przez IPK i odesłania Komisji oświadczenia beneficjenta (zob. pkt 13 powyżej). Wynika stąd, że okres ten upłynął, w pierwszym przypadku w dniu 22 kwietnia 1996 r., w drugim przypadku w dniu 4 sierpnia 1996 r., zaś w trzecim przypadku w dniu 23 września 1996 r. Jednakże bez względu na to, którą z tych dat należy uznać za właściwą z punktu widzenia obliczania czteroletniego okresu przedawnienia w niniejszej sprawie, należy stwierdzić, że zaskarżona decyzja została wydana w dniu 13 maja 2005 r., czyli długo po upływie tego okresu, o ile omawiany okres przedawnienia nie został zawieszony w rozumieniu art. 6 rozporządzenia nr 2988/95 lub przerwany w rozumieniu art. 3 ust. 1 akapit trzeci zdanie pierwsze wskazanego rozporządzenia.

160 W tym względzie należy stwierdzić przede wszystkim, że – jak przyznała Komisja, udzielając odpowiedzi na pisemne pytanie Sądu – art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 dotyczy jedynie sankcji, a nie środków administracyjnych i że, w każdym razie, w niniejszej sprawie instytucja ta nie podjęła działania, które prowadziłoby do zawieszenia okresu przedawnienia.

161 Następnie należy ustalić, czy okres ten został przerwany przez podjęty przez Komisję akt, odnoszący się do śledztwa lub postępowania w sprawie spornej nieprawidłowości, w rozumieniu art. 3 ust. 1 akapit trzeci zdanie pierwsze rozporządzenia nr 2988/95. Przepis ten wymaga bowiem istnienia „aktu właściwego organu władzy, o którym zawiadamia się daną osobę, a który odnosi się do śledztwa lub postępowania w sprawie nieprawidłowości".

162 Według Komisji decyzja odmowna z dnia 3 sierpnia 1994 r. stanowi taki akt przerywający czteroletni okres przedawnienia. Trzeba jednak stwierdzić, że nawet jeśli argument Komisji jest zasadny i jeśli okres ten biegł od nowa od dnia 3 sierpnia 1994 r., to wobec braku kolejnego aktu przerywającego upłynął on w dniu 3 sierpnia 1998 r. Poza tym zarówno z ww. w pkt 23 wyroku w sprawie IPK-München przeciwko Komisji (pkt 90, 91), jak i z ww. w pkt 28 wyroku w sprawie IPK-München i Komisja (pkt 67–71) wynika, że decyzja odmowna z dnia 3 sierpnia 1994 r. nie dotyczyła spornej nieprawidłowości, czyli porozumienia o znamionach zmowy z panem Tzoanosem i że wobec tego nieprawidłowość ta nie była przedmiotem pierwszego postępowania spornego, ograniczającego się do kwestii nienależytego wykonania projektu Ecodata, które doprowadziło do tego, że Komisja odmówiła wypłacenia drugiej transzy spornej pomocy finansowej. W tym stanie rzeczy, wbrew twierdzeniom Komisji, nie można uznać decyzji odmownej z dnia 3 sierpnia 1994 r. za akt odnoszący się do śledztwa lub postępowania w sprawie spornej nieprawidłowości, którą zarzucono IPK w zaskarżonej decyzji.

163 Ponadto akty proceduralne przedsięwzięte przez Komisję w trakcie pierwszego postępowania spornego w celu stwierdzenia a posteriori nieprawidłowości przez sąd Unii również nie stanowią aktów przerywających czteroletni okres przedawnienia.

164 Chociaż IPK, jako skarżąca w niniejszym postępowaniu, oczywiście została zawiadomiona o tych aktach, to jednak ich przedmiotem nie było śledztwo ani postępowanie w sprawie spornej nieprawidłowości, lecz jedynie poinformowanie sądu Unii o nowych faktach i dowodach przemawiających na rzecz legalności decyzji odmownej z dnia 3 sierpnia 1994 r., która nie dotyczyła tej nieprawidłowości. Bezsporne jest bowiem, że Komisja nie wszczęła jeszcze wówczas procedury administracyjnej, która byłaby śledztwem lub postępowaniem w sprawie spornej nieprawidłowości. Tymczasem, jak stwierdził Sąd w pkt 92 ww. w pkt 23 wyroku w sprawie IPK-München przeciwko Komisji, jeżeli po wydaniu decyzji odmownej z dnia 3 sierpnia 1994 r. Komisja doszła do wniosku, że wskazane przez nią nowe informacje wystarczają, by uznać, że istniała bezprawna zmowa między panem Tzoanosem, 01-Pliroforiki a IPK, która skutkowała wadliwością procedury przyznania wsparcia, to zamiast przedstawiać w pierwszym postępowaniu spornym argument niewymieniony w tej decyzji, mogła cofnąć ten akt i wydać w to miejsce nową decyzję nie tylko odnoszącą się do odmowy

wypłaty drugiej transzy pomocy finansowej, ale także nakazującą zwrot transzy już wypłaconej. Jednakże Komisja celowo nie postąpiła w ten sposób i zdecydowała się zaczekać na wynik pierwszego postępowania spornego, mimo że w dniu 25 stycznia 1996 r., po złożeniu zeznań przez pana Francka, pan von Moltke zaproponował wszczęcie postępowania, które zmierzałoby do pełnego zwrotu spornej pomocy finansowej ze względu na pierwotną nieprawidłowość.

165 Wobec tego, ponieważ czteroletni okres przedawnienia nie został przerwany najpóźniej przed 23 września 1996 r., postępowanie w sprawie spornej nieprawidłowości uległo przedawnieniu z chwilą wysłania pisma z dnia 30 września 2004 r. (zob. pkt 30 powyżej) i wydania zaskarżonej decyzji, w rozumieniu art. 3 ust. 1 akapit pierwszy zdanie pierwsze rozporządzenia nr 2988/95.

166 Z powyższego wynika, że należy uwzględnić zarzut pierwszy i na tej podstawie stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji bez konieczności badania pozostałych zarzutów i argumentów podniesionych przez IPK.

W przedmiocie kosztów

167 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.

168 Ponieważ w tym przypadku Komisja przegrała sprawę, zgodnie z żądaniem IPK należy obciążyć ją kosztami postępowania, w tym także kosztami postępowania w przedmiocie zastosowania środków tymczasowych.

Z powyższych względów

SĄD (trzecia izba)

orzeka, co następuje:

1) Stwierdza się nieważność decyzji Komisji z dnia 13 maja 2005 r. [ENTR/01/Audit/RVDZ/ss D(2005) 11382] w sprawie uchylenia decyzji Komisji z dnia 4 sierpnia 1992 r. (003977/XXIII/A3 – S92/DG/ENV8/LD/kz) przyznającej pomoc finansową w kwocie 530 tys. ECU w ramach projektu Ecodata.

2) Komisja Europejska zostaje obciążona kosztami postępowania, w tym kosztami postępowania w przedmiocie zastosowania środków tymczasowych.

Azizi Cremona Frimodt Nielsen

Podpisy

Spis treści

Ramy prawne ..... II - 1865

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu ..... II - 1873

Postępowanie w przedmiocie zaproszenia do składania wniosków i realizacja projektu Ecodata ..... II - 1873

Sporne postępowanie dotyczące decyzji odmownej z dnia 3 sierpnia 1994 r. ..... II - 1876

Postępowanie administracyjne, które doprowadziło do wydania zaskarżonej decyzji ..... II - 1884

Decyzja o odzyskaniu pierwszej transzy pomocy finansowej ..... II - 1890

Postępowania karne na szczeblu krajowym przeciwko panu Tzoanosowi ..... II - 1891

Przebieg postępowania i żądania stron ..... II - 1892

Co do prawa ..... II - 1894

Uwagi wstępne ..... II - 1894

W przedmiocie dowodu istnienia zmowy oraz w przedmiocie zarzutu pierwszego II - 1895

Argumenty stron ..... II - 1895

— W przedmiocie dowodu postępowania o znamionach zmowy, które należy przypisać IPK ..... II - 1895

— W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego okoliczności, że nie zostały spełnione wymagane przesłanki stwierdzenia nieważności decyzji przyznającej pomoc finansową ..... II - 1910

Ocena Sądu . . . . . II - 1917

— W przedmiocie zakresu zastosowania ratione materiae rozporządzenia nr 22988/95 . . . . . II - 1917

— W przedmiocie pojęcia nieprawidłowości w rozumieniu art. 4 ust. 1–3 w związku z art. 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 2988/95 . . . . II - 1919

— W przedmiocie dowodu wystąpienia nieprawidłowości . . . . . II - 1922

— W przedmiocie przedawnienia w rozumieniu art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 . . . . . II - 1930

W przedmiocie kosztów . . . . . II - 1936